

CHKD MAR 2 1964

V I E N Y B Ė

78 M. 6 N.

192 Highland Boulevard
Brooklyn 7, New York

1964 M. VASARIO (FEBRUARY) 5 D.

Telefonas:
APplegate 7-7257

KAINA 20 C.

Rinkiminei kampanijai prasidedant... New Yorko demokratų \$100 baliuje sausio 28 d. Americana viešbutyje. Iš k. į d.: Ant. Varnas, buvęs JAV kongresmanas, dabar New Yorko teisėjas Victor Anfuso, N. Y. tautinių grupių vedėjas Nathan Straus III, V. Tysliavienė ir Chester Straub, Commissioner of the Board of Assessors.

S. Narkėliūnaitės nuotrauka

Mirė Steponas Karvelis

Metų naštos ir ligų kertami, vyresnios kartos Amerikos lietuviai, kaip medžiai virsta iš gyvųjų tarpo. Perleatą pirmadienį, vasario 3 d., Vienybė neteko savo kaimyno, ilgamečio skaitytojo ir rėmėjo, o New Yorko lietuviai – savo metu buvusio vieno veikliausių šeimoms nario Stepono Karvelio.

Nuo pereitų metų vidurvasario jau nesijautęs gerai, trumpai pasirgęs namuose ir ligoninėje, velionis pasimirė Howard Beach ligoninėje vasario 3 d. naktį, eidamas 76 metus amžiaus. Velionis giliame nuliūdime paliko savo žmoną Aliciją ir du brolius ir seserį bei daug giminių.

Karvelis gyveno savo rezidencijoje East New Yorke, Highland Blvd., kur gretimu jo kaimynu yra Vienybė. Velionis, kuris buvo ilgametis Vienybės skaitytojas ir visados ją rėmęs, ir šią pastogę padėjo Vienybei susirasti. Šiame pat rajone gyvena ir daugiau vyresnės kartos lietuvių, kurie dabar giliai liūdi dėl jo mirties ir kartu su Vienybe reiškia užuojautą jo žmonai ir artimiesiems.

Karvelis, nuo 9 metų amžiaus tapęs našlaičiu, savo gyvenime yra patyręs daug vargo, bet, Amerikoje atsiradęs, jis parodė daug sumanumo ir sėkmingai darbavosi kaip siuvėjų kon-

traktorius. Dalyvavo gyvai ir lietuviškose organizacijose, kurių likimu (pvz. Amerikos Liet. Piliiečių Klubu) jis dar sielojosi jau ligonio lovoje būdamas.

Po II Pas. karo aplankęs su žmona jos tėviškę ir gimines Lenkijoje, jis dar bu-

vo begalvojęs apsilankyti ir Lietuvoje, bet mirtis visus jo planus sugriovė. Velionio palaikai pašarvoti Garšvos koplyčioje ir laidojami penktadienį, vasario 7 d. Šv. Jono kapinėse Middle Village, N. Y. po pamaldų Karalienės Angelų par. bažnyčioje.

Velionis Steponas Karvelis

MES

VYTAUTAS ŠIRVYDAS

Didelių sniegų apsnigti mūsų politikos veiksniai tarėsi New Yorke ir nusprendė: 1) prašyti iš visuomenės ko daugiausia aukų Vasario 16 proga; 2) pritarti ALTO planuojamam Amerikos lietuvių kongresui Washingtono birželio pabaigoje. Abu dalykai šimtu nuošimčių remtinij! Tikrovėje, reiktų daugiau drąsesnių politinių minčių, negu pinigų, o suvažiavimas nepadarys tokio įspūdžio kokį padare juodukų žygis. Veiksniai pastebi įsiviešpatuojantį "nekantravimą sunormuoti santykius su komunistiniu pasauliu" (suskilusiu į du: Maskvą ir Pekingą). Kaktas suraukė dėl iš tos padėties atsirandančio polinkio, kad "pavergtųjų tautų išlaisvinimas būtų pavestas jų pačių evoliucijai į laisvę" (veiksnių nuomone; čia "iluzija"). Išsiskirstė pilni vilčių, kad bent JAV, po senovei, nepripažins Pabaltijo smurtinigo ir niekuo nepateisinamo įjungimo Sovietijon. Nieko nėra apie priėjimą ir gilesnį pažinimą dviejų milijonų Lietuvoje gyvenančiųjų lietuvių, kurie, atrodo, kai ką naudingo sukuria ir į šviesesnę ateitį neša.

Lietuvos rašytojų dr.-jos Vilniuje leidžiamame Pergalės žurnale retai ka galima užtikti įdomaus lietuviui užsieniečiui. Į akį krenta paskutinio numerio J. Čeponio tapybos reprodukcija – Kiemas prie Aušros Vartų. Marijos paveikslo, tiesa, nematyti, bet vieta ir tapybos pavaizdavimas Pergalėje – įdomu! Užsienietį patraukia A. Ra-

Tęsiama 4 psl.

LIETUVISKOJE CHICAGOJE

* WALTER RASK-RASČIAUSKAS, Wide World Travel Agency prezidentas, sausio 25 d. sugrįžo atgal į Chicago, kelionėje po Pietų Ameriką išbuvo truputį ilgiau negu buvo planavęs. Kelionėje praleido apie 5 savaites ir per tą laikotarpį patyrė daug įspūdžių, padarė daug nuotraukų. Kuomet Panamoje vyko demonstracijos bei sukilimas prieš amerikiečius, jis kaip tik buvo toje valstybėje ir savo akimis visa matė. Vienybės atstovui jis papasakojo įdomių dalykų ir vėliau gal turėsime progą dalį tų įspūdžių perduoti skaitytojams. Dabar Rask-Rasčiauskas vėl ėmėsi kelionių tvarkymodarbų, o visų pirma Vienybės leidėjos V. Tysliavienės ruošiamos ekskursijos į Lietuvą paruošiamųjų darbų.

* K. G. BALUKAS ir J. Ramonas, medicinos gydytojai su savo žmonomis, skaudžiai nukentėjo automobilų nelaimėje sausio 26 d. Chicagoje. Į dr. Baluko vairuojamą mašiną įvažiavus nesavo puse važiuojančiam kitam automobilistui, sunkiausiai buvo sužeistas dr. Balukas. Jo žmona, nors šgoninė buvo nuvežta be sąmonės, sunkesnių sužalojimų nebeturi. Dr. Ramonas nukentėjo mažiausiai, o jo žmonai sulaužyta ranka. Sužeistieji gydomi šv. Kryžiaus ligoninėje, kurios medikų štabui priklauso dabartinis ligonis dr. Balukas.

* POVILAS DIRKIS, pensininkų ir buvusių policininkų Chicagoje veikėjas, o taip pat mėgėjas rašinėti lietuvių spaudai, sausio 28 d. Naujienų laidoje pasiskelbė pasitraukias iš "Chicagoje veikiančios žurnalistų sąjungos." Kaip toje žinioje sakoma: "jis negalįs toliau priklausyti organizacijai, kur arogantiškai elgiasi kai kurie asmenys, nesidrovį ieškoti "kultūrinio bendradarbiavimo su Lietuvos okupantų pastumdėliais." Kas yra tie su pastumdėliais bendradarbiavimo norį asmenys ir koku būdu jie to bendradarbiavimo siekia, pensininkų vadas nepraneša.

* MAŽIOSIOS Lietuvos Lietuvių Draugija savo tradicinį užgavėnių šūpinį rengia vasario 8 d. Lietuvių Auditorijos didž. salėje. Programoje pasirodys draugijos choras "Aldai" (dirigentas J. Lampsaitis), taut. šokių šokėjai ir kiti. Taip pat bus šokiai, vaišės.

* MAŽIOSIOS LIETUVOS LIETUVIŲ Draugija sausio mėn. 12 d. buvo suruošusi Klaipėdos Krasto atvadavimo minėjimą, įvykusį "Dubysos" salėje Marquette parke. Minėjimą atidarė draugijos pirm. Martynas Bundelis, o žilagalvis buvęs Klaipėdos krašto atvadavimo minėjimą, įvykusį "Dubysos" salėje Marquette parke. Minėjimą atidarė draugijos pirm. Martynas Bundelis, o žilagalvis buvęs Klaipėdos krašto gyventojas Jurgis Dumpys papasakojo savo akimis matytų būdingų sukilimo nuotrupų. Taip pat kalbėjo kun. J. Pauperas, kun. A. Trakis, M. Nauburas ir kt. Minėjimas baigtas giesme "Lietuviais esame mes gimę."

* MOK. SOFIJOS JONYNIENĖS paruoštas vadovėlis VII-iam skyriui yra spausdinamas Chicagoje. Vadovėlį leidžia JAV LB Kultūros Fondas.

* Kaip rodo naujausioji statistika, 1964 m. sausio mėn. 1 d. Chicago mieste buvo 976,000 negrų ir tikimasi, kad greitai jų didėjimų rasės atstovai čia pasieks milijono ribą. Amerikoje tik vienas New Yorkas viršija Chicago negrų skaičiumi.

* LIETUVIŲ STUDENTŲ Sąjungos centro valdyba sausio mėn. 18 d. Chicagoje turėjo pasitarimą su studentišku ideologinių organizacijų valdybomis. Dalyvavo: A. Zaporakas, P. Kaufmanas, A. Bublys, A. Valaitytė, J. Šalčius, G. Gedvila, V. Miselis ir kt.

* LIETUVIŲ DEMOKRATŲ Lygos metinis susirinkimas įvyko sausio mėn. 30 d. Don Varno posto salėje.

* WALTER BALTIS, Chicagos Sanitarinio Distrikto patikėtinis, šiemet neįtrauktas į demokratų partijos sąrašą perrinkimui. Jo vietoje yra įstatytas lenkų kilmės žmogus.

Būdamas šioje aukštoje politinėje tarnyboje, Baltis priešinosi kitų tarnautojų savivaliavimams ir todėl pasidarė "nepageidaujamu" žmogumi. Toks demokratų partijos žygis susilaukė nemaža nepalankių balsų. "Cicero Life" laikraštis net vedamajame išreiškė savo nepasitenkinimą demokratams dėl Balčio išbraukimo iš sąrašo. Neįtraukus Balčio, Chicagos lietuviai rinkimuose neturės nė vieno kandidato į jokią aukštesnę poziciją. Pats Baltis yra turtingas žmogus (turtas skaičiuoja milijonais) tad jam politinė tarnyba nėra reikalinga, nes jis iki šioliai didesnę algos dalį paskirdavo labdarybei (deja, ne lietuviams).

Vilniaus merginų choras

Ekskursija į Lietuvą

Vienybės leidėjos V. Tysliavienės organizuojamos ekskursijos į Lietuvą paruošiamieji darbai vyksta pilnu tempu. Jau yra sudarytos ir patvirtintos galutinės šios ekskursijos tvarkaraštis bei nustatyti kiti šios ekskursijos punktai.

Pagal "Wide World" kelionių biuro pasiūlytą tvarkaraštį, ši ekskursija vyks sekančia tvarka:

Iš New Yorko išvykstama balandžio mėn. 6 d. (pirmadienį) 8,30 val. vak. belgų linijos Sabena lėktuvu. Sekančią dieną atskrendama į Bruselį (Belgijoje), kur persėdus į sovietų linijos Aeroflet lėktuvą, keliaujama Maskvon. Ten nakvojama, o balandžio 8 d. skrendama į Vilnių.

Vilniuje ekskursantai išbus 8 dienas: nuo balandžio mėn. 8 iki 15 d. Balandžio 16 d. vykstama Maskvon, kur numatyta pasilikti iki balandžio mėn. 18 d. Balandžio mėn. 19 d. iš Maskvos pajudama į Paryžių ir ten žadama išbūti 2 dienas. Balandžio mėn. 21 d. Air France linijos lėktuvu skrendama atgal į New Yorka.

Taip atrodo trumpai suglaustas ekskursijos tvarkaraštis. Iš viso 51 ekskursija užtruks 16 dienų. Už ją kaina labai maža tik \$969.40 (į šią sumą įeina ne tik transportacija, bet ir viešbučiai, maistas ir kt.). Kaina yra nupiginta todėl, jog vykstama nesezoniniais laiku ir su didesne grupe.

Pareiškusių norą važiuoti skaičius yra didelis. Tačiau dar yra likę kelios laisvos vietos. "Wide World" kelionių įstaiga yra nustačiusi vasario mėn. 15 d. kaip paskutinį registracijos terminą. Tad norintieji su šia ekskursija važiuoti turi būtina iki tos dienos pasiųsti vardą, pavardę, adresą ir \$100 rankpinigių Vienybės

ar Wide World Travel Agency (9727 So. Western Ave., Chicago, Ill.) adresu.

Taip pat, jeigu kas norėtų tik daugiau informacijų, gali kreiptis Vienybės ar Wide World agentūros adresu. Informacijų gali suteikti ir Vienybės atstovybė Chicagoje (tel. Olympic 6-1357).

Viena eikla atsiminti: registracijos baigimosi terminas jau yra čia pat ir delsti jau negalima, nes gali pritrūkti vietų arba sąrašas gali būti uždarytas.

* CHICAGOS LITUANICOS futbolo komanda ketvirtose salės futbolo pirmenybių rungtynėse pelnė pirmuosius taškus. Sausio mėn. 26 d. ji įveikė Hoosiers futbolininkus 3:1.

VYDŪNO PREMIJA MARTYNUI ANYSUI

Mažosios Lietuvos Bičiulių Draugijos Kanados Centro Valdyba praneša, kad Vydūno Literatūrinės Premijos Konkurso Jury Komisija, susidedanti iš Jono Kardo, Anso Lymano, dr. Henriko Naglo, Emilio Martyno Nauburo ir Viliaus Peteraičio, susipažinusi su konkursui pateiktais veikalais, 1964 m. sausio 21 d. balsų dauguma paskyrė dr. Vydūno Vardo literatūrinę premiją Tūkstanties Dole-

rių Vertės (\$1,000) dr. Martynui Anyso už jo rankraštinį veikalą "Senprusių giminių Kovos Su Vokiečių Riterių Ordinu Nuo 1230 Ligi 1283 Metų" veikalas smulkiai išdėsto prūsų giminių kilmę, jų gyvenamąsias vietas, ilgą kovą su savo laisvę ir įsitikinimus, prūsų giminių kalbą ir lietuvių giminių apgyventas sritis Prūsijoje.

Balsų dauguma premija nebuvo skaldoma, nes dr.

Martyno Anyso studija vertinga ir reikalinga, paliečianti tą Mažosios Lietuvos istorijos laikotarpį, apie kurį ištisinio veikalo ir platesnio mūsų senosios praeities aprašymo neturime.

Ši dr. M. Anyso veikalą išleisti yra numčiusi Mažosios Lietuvos Lietuvių Draugija Chicagoje dar šiais metais. Atpausdinti šią studiją itin svarbu ir aktualu, nes ji negrinėja tas Mažosios Lietuvos dalis, į kurias slava, net ir rytiniai slava, šiandien vis daugiau pretenzijų ima reikšti.

Dr. M. Anysas, ilgą laiką dirbęs gubernatūroje, prieš emigruodamas gyvenęs Vokietijoje, yra surinkęs nemažai mūsų ateičiai svarbios medžiagos ir iš Nepriklausomybės laikų Klaipėdos krašto politinio ir visuomeninio gyvenimo, apie kurį mažai bėra likę tikslėsių duomenų.

Solistė Genė Vasiliauskienė iš Australijos, neseniai koncertavusi Amerikoje, yra paskirta atstovauti Lietuvių Muzikologijos Archyvą. Ji įgaliota rinkti archyvinę medžiagą Australijoje ir Naujoje Zelandijoje. Nuotraukoje ji matoma su archyvo vice-kuratorium muz. J. Bertuliu. Apsilankiusi archyvo patalpose Chicagoje, sol. G. Vasiliauskienė turėjo pasikalbėjimą, kurį juostoje užrašavo muz. J. Bertulis.

LIETUVIAI ADVOKATAI

S. Bredis, Jr.

37 Sheridan Avenue
BROOKLYN 8, N. Y.
Telefonas: APplegate 7-7083

C. A. Voket

(Vokiečiai)
41-40 74th Street
JACKSON HEIGHTS, N. Y.
Telefonas: NEWton 9-6620

LIETUVOS FILMAI IR VASARIO 16-OJI

Kiekvienas nuoširdus lietuvis, apsilankęs okupuotoje Lietuvoje, sugrįžta didesniu pasiryžimu kovoti už jos laisvę ir nepriklausomybę. Tai patvirtino ir neseniai Lietuvoje lankęsis žinomas Chicagos lietuvis teisėjas J. Žiūris, kuris po savo vizito Lietuvoje praeitų metų vasarą amerikiečių spaudos atstovams pareiškė:

"... viešėjimas Lietuvoje duoda inspiracijų dirbti šio krašto naudai..."

Taip iš Amerikos atvykusį turistą Lietuvoje nuteikia tos istorinės vietovės ir dabar ten gyvenančių lietuvių dvasia. Jie pasiryžę išsilaikyti, kaip tauta, nežiūrint pastangų kraštą surusinti ir sunaikinti.

Svečiai ir turistai iš Amerikos ar kitų laisvųjų valstybių okupantui nepatinka ir yra nepriimtini, bet jisai negali atsakyti juos įsileisti, nes varžo tam tikros sutartys su laisvojo pasaulio kraštais. Jeigu neišsileis turistų į pavergtas valstybes, tai Sovietų Sąjungos piliečiai negalės lankytis Amerikoje ir kitur.

V. Vaitiekūnas (jo tikroji pavardė Juozas Katilius), kuris neva dirba Lietuvos laisvinimo darbą, atsisako dalyvauti Lietuvos nepriklausomybės minėjime, ruošiamam ALTo skyriaus Bridgeporte, Conn., jeigu ten bus demonstruojama muzika iš "Pilėnų" operos ir bus parodytas filmas "Žiema Lietuvoje". Jisai apie tai rašo laišką Keleiviui, kurį tuojau persispausdina ir kiti mūsų laikraščiai. Vaitiekūnas pripažįsta, kad tie "meno dalykai gali būti geri"... Jisai rašo, kad Lietuvoje "yra gražių Žiemos vaizdų," kad net "iš Vakarų Europos filminkai atvykdavo Lietuvos Žiemos filmuoti".

Tie gražūs Lietuvos Žiemos vaizdai Vaitiekūnui dabar nepatinka, nes juos filmavo Amerikoje gimusi lietuvė. Dabar jam atrodo, kad tie filmai gali veikti atvirkščiai - "gali Žiurovą kreipti už 'peaceful coexistence'". Vaitiekūnas mano, kad Amerikos lietuviai yra tikri ištižėliai, nors jie, kaip ir Vienybė jau per 75 metus, kovoja už Lietuvos laisvę.

Tikrumoje, betgi aišku, jog Vaitiekūnas nenori, kad Amerikos lietuviai tuos filmus pamatytų, nes tam turi savo priežasčių. Patsai to filmo nematęs ir jo įkalbėto teksto negirdėjęs, jisai tą filmą jau pasmerkė, vien išgirdęs, kad Amerikos lietuvis pamatys dar nesunaikintas Rusų kapines, kuriose ilsisi dr. Basanavičiaus, Vileišių giminės ir kitų

lietuvių patriotų palaikai; kad pamatys dar nesugriautą, bet jau desekruotą Vilniaus Katedrą, Gedimino pilį, Traukus, Prezidentūros rūmus Kaune, buv. Karo muziejų ir kitas vietas, buvusias taip brangias kiekvienam nuoširdžiam lietuviui.

Bet labiausiai už viską Vaitiekūnas bijo, kad Amerikos lietuvis, tuos vaizdus pamatęs filme, neužsidegtų gilesne meile Lietuvai ir nepareikalautų, kad Vaitiekūnas (ir panašūs) paaiškintų, ką jie laisvinimo veikloje iš tikrųjų veikia ir ką nuveikę per pastaruosius dešimt metų.

Iš Lietuvos laisvinimo pragyvendamas, Vaitiekūnas šioje šalyje gauna gerą algą, ir jam neramu darosi pagalvoti, kad vieną sykį tas jo pilstymas iš tuščio į dyką pasibaigs ir jam prireiks savo prakaitu užsidirbti savo duoną.

Vaitiekūnas (ir jam panašūs) puikiai žino, koks yra tarptautinis akligatvis, kuriame atsirado Lietuvos laisvinimo byla. Kodėl apie tai nuoširdžiai nepapasakoti savo tautiečiams ir neįspėti jų, kad tai yra "ilgų distancijų kelias", kaip kiti veiksniai jau pripažįsta.

Jau atrodo, kad pats laikas suprasti ir kitiems pasakyti, kaip visiškai nerimtai atrodo tie kai kurių kasmetiniai, arti dvidešimt metų kartojami pasaldinimai Vasario 16 proga, jog kitais metais susitiksime laisvame ir nepriklausomame Vilniuje. Nesusitiksime nei kitais, nei trečiais, jei šitaip kaip Vaitiekūnas daro, bus laisvinama Lietuva. Vasario 16 proga dabar reikia ne tik jausmų, bet ir šalto žvilgsnio į realybę ir tautos ateitį.

Todėl ir Vaitiekūnas (Katilius) būtų geriau padaręs, jei vietoje savo jausmingo laiško Keleiviui, jisai bent Vasario 16 proga būtų atvykęs pasižiūrėti Lietuvos vaizdų. Pasižiūrėjęs būtų jisai tuo, kas tenai gražu, pakeikęs būtų tai, kas negražu, o savo kalbą būtų užbaigęs bent vieną sykį naujai. Būtų prisipažinęs, kad jo atstovaujama firma yra tik viena laisvinimo versijų ir kad nadera todėl ant laužo mesti kitaip galvojančius, bet to paties siekiančius.

Okai dėl paties filmo "Žiema Lietuvoje", tai tuo tarpu, kai Vaitiekūnas ir kiti vaduotojai iš kai kurių mūsų veiksmų Lietuvos vaizdų baidosi ir mane kaip įmanydami šmeižia, tai eilė Washingtono įstaigų net įsigijo to filmo kopijų. Nepraestina savaitė, kad tasai filmas nebūtų rodomas amerikiečių visuomenei. Ir tai padeda mūsų pastangoms kovoje už Lietuvos nepriklausomybę. V. TYSLIAVIENE

Iš kairės ir iš dešinės

Atkelta iš 4 psl.

V. Niunka toliau nušneka pavyzdžiais ir faktais ne iš Lietuvos, bet iš Vakarų Europos gyvenimo. Iš savo pusės mes, tur būt, retas neatsimename, kaip Lietuvoje buvo varžoma skleistis antireligijai tvaikui. Nėra reikalo ginti praicitus buvusius visokių tvaikų varžytojus. Tik iš laikinės save tobula dabarties santvarkos tikimės, kad ji teisingumo pagrindus įgyvendins be keršto jausmų, nes kerštingumas savaime pabrėžtų dabartinės santvarkos nepakankamą tobulumą.

Kalbant apie auklėjimo laisvę, Vakarų pasaulyje gyvename įsitikinimu, kad tėvai turi teisę ir pareigą auklėti savo vaikus. Tuo tarpu komunistinėj santvarkoj ir tėvus ir vaikus auklėti teisę turi tik partija. Tėvams nėra palikta teisių vaikų auklėjimo srityje, tėvai turi tik pareigą auklėti taip, kaip partijai reikalinga. Kad čia ne priespauda, komunistai nurodo, jog kiekvienas doras pilietis nieko kito ir nenori -- tik pildyti kompartijos valią. Kitaip norinčius yra kam "apdirbti", įtikinti, kad norėtų tik taip, kaip partijai reikia.

Turime žinių, kad Tarybų Lietuvoje:

a. Vedama nuožmi kova su Dievu, su Bažnyčia ir su dvasininkais. Niekas nevaržo šioje kovoje kam tik nori dalyvauti su mokslu, menu, su agitacija, šmeižtais, niekinimu ir t. t. Ne tik niekas nevaržo, bet dargi visomis valstybinėmis ir visuomeninėmis jėgomis tą kovą remia. Betgi iš tikinčiųjų niekas neturi galimybių nei gintis nei ką nors aiškinti.

b. Nuo lopšio dienų jaunoji karta tempiama į ateizmą. Ateizmui tarnauja vaikų darželiai, visų rūšių mokyklos, organizacijos, spauda, visokia agitacija. Betgi galimybės vaikus mokytį tikybės beveik nėra. Vaikai neturi teisės ir mišioms patarnauti.

c. Tarybų Lietuvoje neleidžiama jokios religinės periodinės spaudos, beveik jokių knygų. Kokių galimybių tikintieji turi apsirūpinti savo bažnyčias kulto knygomis ir reikmenimis? Patys bažnyčių pastatai visur yra statyti tik tikinčiųjų ištekliais ir skirti tik tikėjimo reikalams. Ne laisvės, bet prie-

spaudos teise ateizmas bažnyčias iš tikinčiųjų atiminėja ir varžo sunkiai beišmokamais mokesčiais.

d. Varžomas ir net persekiojamas naujų kunigų rengimas. Vyskupijos neturi vyskupų, jų administratoriai verčiami dalyvauti religijų naikinimo procese.

Tai štai kur yra pagrindai V. Niunkos "dėsningo proceso". V. Niunka sako, kad užsienio reakciniai laikraščiai neretai "skelbia šmeižikiškų prasimanyimus apie tariamą bažnyčios persekiojimą". Dėsningas mūsų ginčo procesas dabar reikalauja, kad V. Niunka ar kuri kita komunistinė ar prokomunistinė spauda nurodytų, kokių šmeižikiškų prasimanyimų pabėriau šiame rašinyje.

Daugiau apie čia gimusius

ir senus Amerikos lietuvius

Skaitytojas clevelandietis Draugo redakciją prašo "daugiau žinių apie čia gimusius ir senus Amerikos lietuvių veikėjus." Matyt, mūsų visokiomis politikomis perkrauta spauda pamiršo ir savo energingą jaunimą ir buvusį energingą senimą? ○

Dr. J. Grintus sakosi apžvelgęs Lietuvoje išėjusias

apysakas ir spaudą bei priėjęs išvados: "Per 10 metų lietuviai studentai akademiškai yra pasukę naują kryptimi, kuri tačiau nepriimtina komunistams. Komunistinius institutus išėję jaunieji intelektualai bodisi sovietiniu gyvenimu ir komunizmo susidėvėjusiomis teorijomis." Panašių išvadų daro ir rusu aka-

teslama 11 psl.

Sausio 28 d. įvykusioje Demokratų partijos simtadolerinėje vakarieneje Americana viesbutyje New Yorke. Nuotraukoje - spaudos stalas, kurio dalyvių tarpė (priekyje) rašytojas J. Kearns, WABC radijo atstovas, Vienybės leidėja V. Tysliaviene, Day-Jewish Journal leidejas Arthur Jacobs ir kt.

S. Narkėliūnaitės nuotrauka

Žinomas britų aktorius Gordon Richards, kaip praneša jo žmona dainininkė Elena Sadauskaitė-Richards, Vienybės skaitytoja ir rėmėja, mirė Hollywoode, Kalifornijoje sausio 13 d. nuo širdies smūgio. Gordon Richards buvo sulaukęs 70 m. amžiaus, daug metų išgyveno Hollywoode vaidindamas filmuose ir televizijoje. Nuotraukoje jisai matomas filme "Women in the night" kuriame jisai vaidino nacių generolą. (Plačiau žiūr. 2 psl.)

Muzikos trupiniai

J. KREIVĖNAS

Reikia pripažinti, kad mūsų tautiniai šokiai savo dabartinėse formose jau trejetas dešimtmečių stūksa ant kūrybinės seklos. Dauguma jų savo pagrindą turi kokią figūrą, kuri publikai parodoma iš priešakio, pakartojama iš vieno šono, iš kito šono, iš užpakalio. Kiti šokiai turi lyg žaidimo išmieras. Mūsų šokiai -- lyg kokia daina, susideda iš posmų.

Neseniai teko matyti nuo seklos nusisyrusį Mazowsze ansamblį iš Lenkijos. Jų šokiuose posmų nesijaučia. Tiek muzikos, tiek choreografijos atžvilgiu šokiai primena ištraukas iš baletų, drauge nenustojant laudiskumo ir tautinį charakterio.

Jau po pirmosios tautinių šokių šventės Chicagoje buvo nuomonų, kad ateity turėtų būti ieškoma ko nors naujo. Bet ir antroji šventė buvo ne kas kita, kaip gražių karoliukų vėrinys. Tieša, tai buvo gražu ir vertinga, bet vargu būtų pateisinama prie turimo šokių pobūdžio ir pasilikti. Pavyzdžiui, Blezdingėlė arba Sadutė ir muzikiniu ir choreografiniu atžvilgiu tėra neišplėtotos šokių temos, kiekviename šokyje glūdi ištiso baletinio numerio turinys, kuris laukia kūrėjo.

Šia proga verta dirstelėti ir į išeivijos lietuvių baletų mokyklas. Jų lygis paprastai būna toks, kad apie jas būtų verta ir dažniau pakalbėti. Gaila, kad gyvenimo aplinka tokia nedėkinga, jog mūsų šokėjams plačiau pasireikšti beveik nėra sąlygų. Mūsų šokėjų repertuare nedažnai galima surasti ką nors lietuviško. Lietuviško repertuaro beveik nėra. Kas ir yra, nelengvai galėtų būti panaudota.

Prieš kelis metus dėl lietuviško baletų suko galvą Simas Velbasius. Matyt, ir jį nugalėjo beviltiška repertuaro būklė.

Post scriptum. Šiuos trupinius trupinų kaip diskutinę medžiagą. Anąkart rašiau apie žydus lietuvių muzikoje. Atsiliepė prof. J. Žilvičius ir mano žinias žymiai patikslino bei papildė. Gerbiamam profesorui už tai dėkoju. Į lietuvių visuomeninį bei kultūrinį gyvenimą įsijungusių ar besiekiančių įsijungti žydų Lietuvoje atsiradavo ir daugelyje miestelių. Marijampolės gyvenime vertas atsiminti Sobolis.

* Kauno Zoologijos muziejaus direktorius V. Skudis dalyvavo Taškente įvykusiame III-ajame visąsajunginiame zoogeografų pasitarime. Pasitarimo darbuose buvo atspausdinti ir docento M. Vaitkaus pranešimo tezės apie naminių paukščių ir gyvulių kilmę. Pasitarime, dalyvavo ir kitų Pabaltijo respublikų atstovai bei mokslininkai svečiai iš Lenkijos, Jugoslavijos ir kt.

* Estijos sostinėje Talline vyko lietuvių grafikų kilnojamoji paroda. Joje pavaizduoti žinomy Lietuvos grafikų raižiniai, iliustracijos, plakatai. Pačioje parodos atidaryme dalyvavo grafikai V. Valius, B. Žilytė ir V. Kalinauskas.

Sėja ir piūtis

Atkelta iš 6 psl.

TREČIAS VEIKSMAS

Kolūkio raštinė. Prie stalo sėdi Putrius.

Putrius (tarškindamas skaitytuvalis). Penkiolika... ir dvylika... ir še-ši, ir... palauk... (Žiūri į lapelį) Suskaityk, žmogus, jei nori, tokį raštą -- lyg keturiolika, lyg šimtas dvidešimt keturi... Rašysim dešimt -- per vidurį... Ir de-šimt...

Įeina Burbulis. Nauju kostiumu. Be usų. Šviesiai nudažyti plaukai. Ant nosies didžiuliai akiniai juodais rėmais. Putrius, įnikes į darbą, Burbulio nepastebi.

...ir šešio-likka, ir...

Burbulis. Ką čia taip užgulei, kad ir pasisveikint užmiršti.

Putrius (atsistoja, nustėra). Ajėzau... Kas atsitiko, draugas pirminėke?

Burbulis (sėda prie stalo, pasideda naują geltoną portfelį). Na, ko taip įsistebeilėjai?

Putrius. Tai kad, draugas pirminėke, tiesiog nebe pažinau. Tik iš balso.

Burbulis. Ką čia dabar dirbi?

Putrius. Taigi tuos darbdienius sutikrinu, suvedu. Kolūkiečiai nė praėti nebeleidžia. Manau, sėsiuos pagaliau...

Burbulis. Ilgai čia peckiosies?

Putrius (pavartęs popierius). Dar kokią valandą.

Burbulis. Mm... Valandą...

Putrius. Kas naujo mieste, draugas pirminėke? Teatruose pabuvali, koncertuose?

Burbulis. Mieste kaip mieste... ir kultūra, ir lygis...

Putrius. Taigi, matau, tą lygį... O kas naujo iš užsienio politikos? Sako, radijas pranešęs, -- kažkas kažkur nuvažiavęs ir pasakęs kažkokią kalbą. Žmonės šneka: dabar tai jau prasidės...

Burbulis. Prasidės, prasidės... Tik laikykis...

Putrius (atidėdamas darbą). Tai gal partijukę? Rūpesčiams iš galvos išvėdinti.

Burbulis. Eik po velniū! Tuos darbdienius atidėk. Paskui balgsi.

Putrius. Gerai gerai, O ko reikia?

Burbulis. Nubėgsi... Sutekosi zootechnikę. Pasakyki, kad tuoj bėgtų čia. Sakyk, pirminėkas laukia... Svarbiais klausimais...

Putrius (ruošiasi bėgti). Tuoj, tuoj, tuoj.

Burbulis. O kai ateis, tai tu... pastovėk ten už durų.

Ir nieko neįleisk. Sakyk -- užimtas. Sakyk, planuoja... gyvulininkystę.

Putrius. Gerai, gerai, draugas pirminėke. (Išeina)

Burbulis pabraukia per buvusius ūsus. Apmaudingai numoja ranka - jų nebėr. Išsitraukia veidrodį, pasižiūri, pasikraipo. Nepatenkintas. Iš portfelio išsiima užrašų knygelę. Atsiskleidžia. Mokosi atmintinai eilėraščių.

Burbulis (vaikščioja, garsiai skaitydamas, mostagudamas ranka).

Meilės, tik meilės aš trokštu,
Užtrokšiu be jos kaip žuvis!
Nereikia man auksu blizgančių bokštų,
Vien meilės aš geidžiu užvis!

Tą patį tekstą kartoja tyliai, įsimindamas. Išmoko. Vėl garsiai skaito kito eilėraščio posmą.

Pasilgau tavo kasos gelsvos...
Ak, tos tavo akys rusvai žalios!
Gerk, kiek tik nori, su cukrum kavos,
Tik duok mano širdžiai valios!...

(Vėl tyliai kartoja posmą, įsimindamas tekstą)

Įeina Kimša

Kimša (žiūrėdamas iš tarpdurio į Burbulį). Draugo pirminėko nematyt?

Burbulis. Ar apakai?

Kimša atsargiai prisiartina, nenuleisdamas akių nuo Burbulio. Apžiūrėdamas iš visų pusių, apeina aplink.

Kimša. Tik tu žiūrėk, ką žmogus pats sau gali padaryti! Tai panašumas!

Burbulis. Į ką?

Kimša. Nugį į tą... užmiršau... Šimšą! Kai bėgo į Ameriką, bankelį apvogęs -- dar prie Smetonos -- tai lygiai taip pat nusiskuto, plaukus nusidažė, akulorius užsikabino. Ar ir tamsta jau sprukti sumanei?

Burbulis. Greitai sakyk, ko atėjai, ir drožk sau. Aš užimtas.

Kimša (pasimuistęs). Ne kiek aš tamstą ir trukdysiu.

Burbulis. O kas yra?

Kimša. Taigi va... tas veršiukas mudviem ima atsi-rūgti.

Burbulis. Koks veršiukas?

Kimša. Taigi tas pats, kurį per krikštynas suvalgėm.

Burbulis. Ką tu čia dabar plepi?

Kimša. Kaip neplepėsi, kad man jau ant uodegos mina.

Burbulis. Kas mina?

Kimša. Ogi tas Pleškys iš revizijos komisijos.

Pus daugiau

Mano apsilankymas Lietuvoje

Atrodė tiesiog kaip sapnas, kad aš štai sėdžiu Vilniaus teatre ir matau lietuviškai dainuojamą operos spektaklį. Koks tai didelis džiaugsmas stebėti spektaklį, nejaučiant rengėjos atsakomybės! Kaip malonu sėdėti publikoje, kurioje tiek daug Vilniaus lietuvių visuomenės! Tuo metu man pasąmonėje prabėgo valzdas tos mano muzikinės veiklos, kuriai pašvenčiau tiek daug laiko ir lėšų rengiant Vienybės metinius koncertus, ar pristatant lietuvių muziką kūrybą bei solistus amerikiečių visuomenės žymiausiose Amerikos salėse (Carnegie ir Town Hall, Philadelphia's Academy of Music ir kt.)

Per visą pirmąjį aktą paskendau mintyse galvodama apie mūsų talentinguosius solistus Amerikoje. Prisiminiau Kaskas, Stoškūtę, Korsakaitę, Joan Francis, Jodytę, Stankaitę ir kitas solistes. Galvoju apie Brazilį, Barą, Vokietaitį ir kitus, su kuriais praeityje bendravau.

Kokia turtinga būtų Lietuvos valstybinė opera, jei prie jos sąstato prisijungtų šie solistai iš Amerikos. Didžiulima jų tik retomis progomis pasireiškia koncertuose ar operų spektakliuose Amerikoje, o čia Lietuvoje, jie nuolat dainuotų.

Okupacija tikrai žiauriai nuskriaudė lietuvių tautą. Nuskriaudė visus; ir tuos, kurie savo krašte dirba tautos gerovei, ir tuos, kuriuos išblaškė po visą pasaulį. Blogiausia, betgi, kad savo tėvų gimtąjį kraštą apsunksiname patys, kurie manome, kad Lietuvos nereikia lankyti, kol čia šeimininkauja svetimi.

Juozas Tysliava galvojo kitaip. Jisai sakydavo:

— Lietuva turime rūpintis, ją lankyti ir moraliniai stiprinti, kai ji varge. Kai bus laisva ir nepriklausoma, tai susitvarkys ir be amerikiečių lietuvių pagalbos...

Tokla yra ir Amerikos vyriausybės nuomonė, jei jau per 12 metų išlaiko keliolikos lietuvių kolektyvą, kuris kasdien Amerikos balsu kalba į Lietuvą. Per "Voice of America" radijo programą Lietuvos žmonės turi progą išgirsti

Lietuvos atstovo J. Kajecko kalbas, prel. Balūno patriotiškus žodžius ir visos eilės kitų lietuvių pranešimus.

God bless America!

Pirmosios pertraukos metu į salę atėjo J. Gustaitis ir mane su Kapočiuviene pakvietė į atskirą kambarį.

— Žinau, kad norite rūkyti, — jisai pastebėjo. — Eikite paskui mane.

Atsiradome erdvėje salone netoli drabužinės. Į šį kambarį pradėjo rinktis operos vadovybė ir solistai. Atsirado chormeisteris J. Dautartas, operos solistė Aleksandra Staškevičiūtė su vyru ir daug kitų. Besikalbant su Staškevičiūte, atėjo Kipras Petrauskas, kuris mudviem pareiškė:

— Ar žinote, kad šiame spektaklyje dalyvauja viešnia iš Amerikos?

Jisai, matyt, jau užmiršo, kad prieš valandą sveikinomės ir kalbėjomės, kad esu ta pati, apie kurią jisai dabar kalba. Vėl įspaudęs porą saldainių, jisai išdūmė.

Pamačiau, kad Kipro Petrausko jau neteks išgirsti scenoje. Jo daina jau sudainuota. Kaip gaila!

Kiti, čia susirinkę, klausinėjo apie Vincę Jonuskaitę, Kutkus, Augalaitę ir kitus operos solistus, gyvenančius Amerikoje.

— Visiems perduokite mūsų linkėjimus, — jie prašė.

Kiekvienam žadėjai tai padaryti, nors žinojau, kad grįžusi Amerikon sutiksiu visokių nuotaičių lietuvius; tuos, kurie smerkia visus, aplankiusius okupuotą Lietuvą ir tuos, kurie tėvynės ilgėdamiesi domisi savo artimųjų ir draugų likimu. Tuo metu tas klausimas man daug nerūpėjo, kaip ir dabar nerūpi. Lietuvių niekad neskirsčiau į jokias rikiutes ar grupes. Visi man buvo mieli ir brangūs, kaip įrodžiau tals laikais, kai šimtai jų iš tremties prašydavo pagalbos. Ir dabar kiek galėdama padėčiau, nežiūrint to, kad kai kurie tikrai nebuvo verti paramos.

Kalbuosi su komp. B. Dvarionu. Apsilankymo proga solistė A. Staškevičiūtė kompozitoriui akompanuojant padainavo visą eilę jo sukurtų vėliausių dainų.

Po operos spektaklio su Kapočiuviene nuėjome pas Dvarionus Naujųjų Metų sutikti. Lalkrodis dar nebuvo išmušęs dvyliktos. Radau gražiai paruoštą stalą, kurio centre — keptas paršeliukas ir kitokie skanumynai. Balys Dvarionas, paėmęs mane už rankos, nuvedė į salioną, kuriame sutikau A. Karnavičių su žmona ir kitus svečius.

Buvo labai malonu kalbėtis su Lietuvos muzikais, bet man vis rūpėjo susisiekti su savo artimaisiais Amerikoje, jų buvau labai išsilgusi ir norėjau pasveikinti sūnų, seserį ir Salomėja Naujųjų Metų progą.

— Ar galėčiau pasinaudoti Jūsų telefonu Ameriką išsiskaukti? — Dvarionienės prašiau.

— Būčiau laiminga jei iš mano namų pasiektumėt savo namiškius, — Dvarionienė net susijaudinusi atsakė.

Deja, mano pastangos telefonu pasiekti Ameriką ir šį kartą nuėjo niekais. Laidai vis buvo perkrauti ir per visą naktį nesulaukiau sujungimo su Amerika.

Kai tik laikrodis išmušė dvyliką, Dvarionienė pati nuo savo telefono neatsitraukė. Skambinimas po skambinimo su Naujaisiais Metais.

Tas 1963 Metų sutikimas amžinai liks mano atmintyje. A. Staškevičiūtė, kuri jau nekoncertuoja ir operų spektakliuose nedainuoja, suteikė ypatingą dovaną mano viešnagės proga padainuodama eilę B. Dvariono dainų pačiam kompozitoriui akompanuojant. Staškevičiūtės balsas tebėra labai gražus ir ji dar dideliu pasisekimu galėtų gastoluoti Amerikoje. Ji man priminė garsiąją dainininkę Kirsten Flagstad.

Turbūt jau buvo trečia ryto, kai atsirado poetas E. Mieželaitis su savo simpatiška ir elegantiška žmona, atvykę iš Naujųjų Metų sutikimo Rašytojų Sąjungos Rūmuose. Su naujais svečiais vėl prasidėjo balius, kuris baigėsi tik sekančią dieną.

Kai grįžau į viešbutį jau buvo apie 10 val. ryto sausio 1 d. Gedimino gatvėje, kurioje, paprastai, matyti tiek daug praeivių, tą rytą nesimatė jokio judėjimo.

Bus daugiau

Kompozitorius Balys Dvarionas su žmona, sūnumi ir dukra. Dvarionas ir jo žmona (pianistė) profesoriauja Vilniaus konservatorijoje. Dukra Aldona pagarsėjusi pianistė, o sūnus Jurgis yra talentingas smuikininkas.

JAU PATS LAIKAS REGISTRUOTIS
EKSKURSIJAI Į LIETUVĄ

KURI IŠ NEW YORKO IŠKRENDĄ
1964 m. balandžio 6 d.

21 DIENŲ KELIONĖ KAINUOJA \$969.40

Bus lankomasi Briuselyje, Maskvoje, Vilniuje, Paryžiuje ir kt. Norintieji lankytis Varšuvoje, Romoje ir Londone prašomi pranešti.

REZERVUOJANT VIETĄ ĮMOKAMA 100.00 dol.

PRAŠOMA KREIPTIS: VIENYBĖ, 192 Highland Blvd., Brooklyn 7, N. Y. arba WIDE WORLD TRAVEL AGENCY, W. Rask, prezidentas, 9727 S. Western Ave., Chicago, Ill.

SVEČIUOSE PAS ARGENTINOS LIETUVIUS

Salomėja Narkėliūnaitė

Supažindindamas ją su manimi, Argentinos Balso leidėjas Pranas Ožinskas aiškino, kad ji uoli laikraščio rėmėja ir bendradarbė. Bet aš ją jau nuo seniau pažinojau kaip Belgrano Marytę, nes jos rašinius jau buvau skaičiusi BALSE.

Prieš man atvykstant į Buenos Aires, ji jautriu rašinėliu atsiliepė apie mano kellonę, kartu šilta prisimindama ir mano įspūdžius "New Yorkas-Vilnius ir atgal", kuriuos ji tenai jau buvo skaičiusi.

Dabar štai, akis į akį stovėjau su ja, gerokai pasidabrėjusių plaukų, vidutinio amžiaus moterimi, ir žinojau, kad iš visų tų mano naujų Argentinos draugų su ja mane riša daugiausia, negu lietuviškas kraujas. Mudvi jungė bendra spaudos darbo meilė.

Su savo vyru Pranu Tumu jinau darbavosi ne tik tą vakarą, kai vyko BALSŲ sukaktuviniai minėjimai Centro Lituano patalpose. Jie savo darbu tam laikraščiu paremti ir bendrai lietuviškiems reikalams yra žinomi nuo seno.

Patį pirmutinį vakarą mačiau, kaip Pranas programos protarpiais buvo užsiėmęs spaudos platiniu. Tam tikrą laiką ir aš ant jo stalo buvau prisiglaudusi su savo foto ir filmų aparatais. Marija gi dalyvavo šeimoje balsiečių, platinusių bilietus į BALSŲ sukaktuvinius rengimus.

Ir dabar girdžiu, kad jėdu sėkmingai talkina BALSŲ, be pelno platindami jo leidžiamas knygas. Pastaruoju metu gerai einanti išpaniškoji Barbaros Armonienės knygos laida "Palik ašaras Maskvoje".

Vieną vakarą, o buvo jau 7 val., su Ožinskais ir Adolfu Mušketa užsukome Tumu aplankyti, dėl laiko stokos net neįspėję jų iš anksto. Abudu mus labai širdingai sutiko, sodino ir vaišino.

Žinojau, kad Pranas stalius, o čia viduje, jų troboje buvo ir jo gamybos pavyzdžių — kėdės, stalas, spinta. Iš to jie pragyvena.

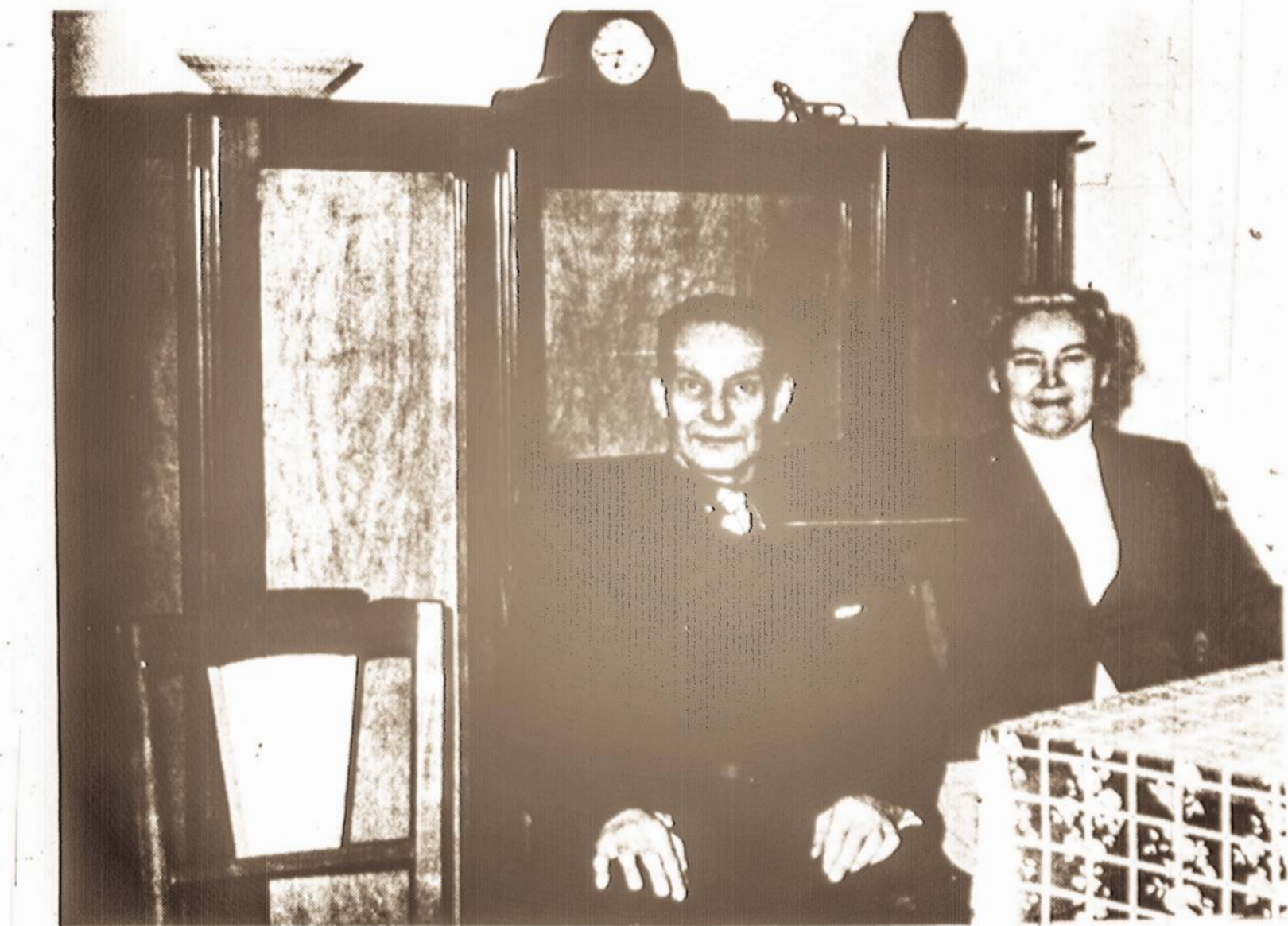
Buvo įdomu pas juos pabuvoti, o vėliau ir daugiau smulkmenų apie juos sužinojau, ir todėl jie man dar labiau patiko.

Pasirodo, to Prano ne tik baldai tenai padaryti, bet ir durys su langais sudėti. Marija gi juokaudama pasakojo, kad už tas duris ir langus ji savo metu taip Pranui įsiskolinusi, kad dar ir dabar tą skolą tebe mokanti.

Tai buvo 1939 m., kai nuo 1930 m. Argentinoje begyvendama ir sunkiai dirbdama, Marija savo sutaupomis nusipirko sklypą, kuriame pradėjo statyti namus. Prireikus durų ir langų, kažkas parekomendavęs gerą meistrą. Tasai gi taip gerai sudėjo langus ir duris, kad jam ir pačiam patiko tokiaime name gyventi. Ir taip nuo 1941 m., kada jėdu sumainė žiedus, Marija "moka skolas" Pranui.

Pranas iš Lietuvos yra tolimas vaižganto giminaitis, o Marija (jos mergautinė pavardė Nakaitė) yra rokiškietė. Į Argentiną atvyko su dviem savo sesutėm, kurių viena buvusi labai gera siuvėja (dabar jau mirusi), bet naujajame krašte visos stoji tarnauti.

Dar iš mažumės įpratusi skaityti, ir Argentinoje Marija užsiprenumeruoja lietuviškus laikraščius, dalyvauja lietuviškose organizacijose. Netrukus ir pati ima

Marija ir Pranas Tuma savo bute. Matyti paties Prano pagaminti baldai.

rašyti. Pirmą korespondenciją parašiusi 1935 m. ir red. Norkaus buvusi pagirta bei skatinama ir toliau rašyti.

Tuo laiku ji prenumeravo penkis ten išeinančius laikraščius: Balsą, Žinias, Švyturį, Išvien ir Momentą. Šalia Balso, rašinėjo į Momentą ir buvokviečiama rašyti ir į kitus laikraščius.

Skaitydama spaudą ir dalyvaudama organizacijų veikloje, Marija turėjo progos susipažinti su lietuvių gyvenimu Argentinoje ir bendrai Pietų Amerikoje. Matė visus jo šviesulius ir šešėlius. Ypač negalinti pamiršti didelio Lietuvos atstovybės nerūpestingumo ir vengimo rodytis saviems žmonėms, kai kurių lietuvių dvasininkų pakrikimo tiek lietuviybės, tiek pačios tikybos atžvilgiu, bei netolerancijos kai kuriose organizacijose.

Buvusi aktyvia Susivienijimo Argentinoje nare, Marija dabar jau ilgokas laikas su vyru yra Lietuvos Cent-

ro (Centro Lituano) veikloje, dalyvavo jau keliose iš eilės valdybose. Susivienijimas Marijai, tarp eilės

dalykų, nepatiko ir todėl, kad ten nepavyko sudaryti moterų skyriaus. Sako, kad buvo didelis tokio skyriaus steigimo pritarimas ir noras, bet buvo ir trukdymų iš pačių moterų, kurios net fizinės jėgos imdavos savo protestui parodyti.

Dabar Marija patenkinta, kad laisvu laiku savo sugebėjimus gali panaudoti gražioje organizacijoje, kuria yra Centro Lituano.

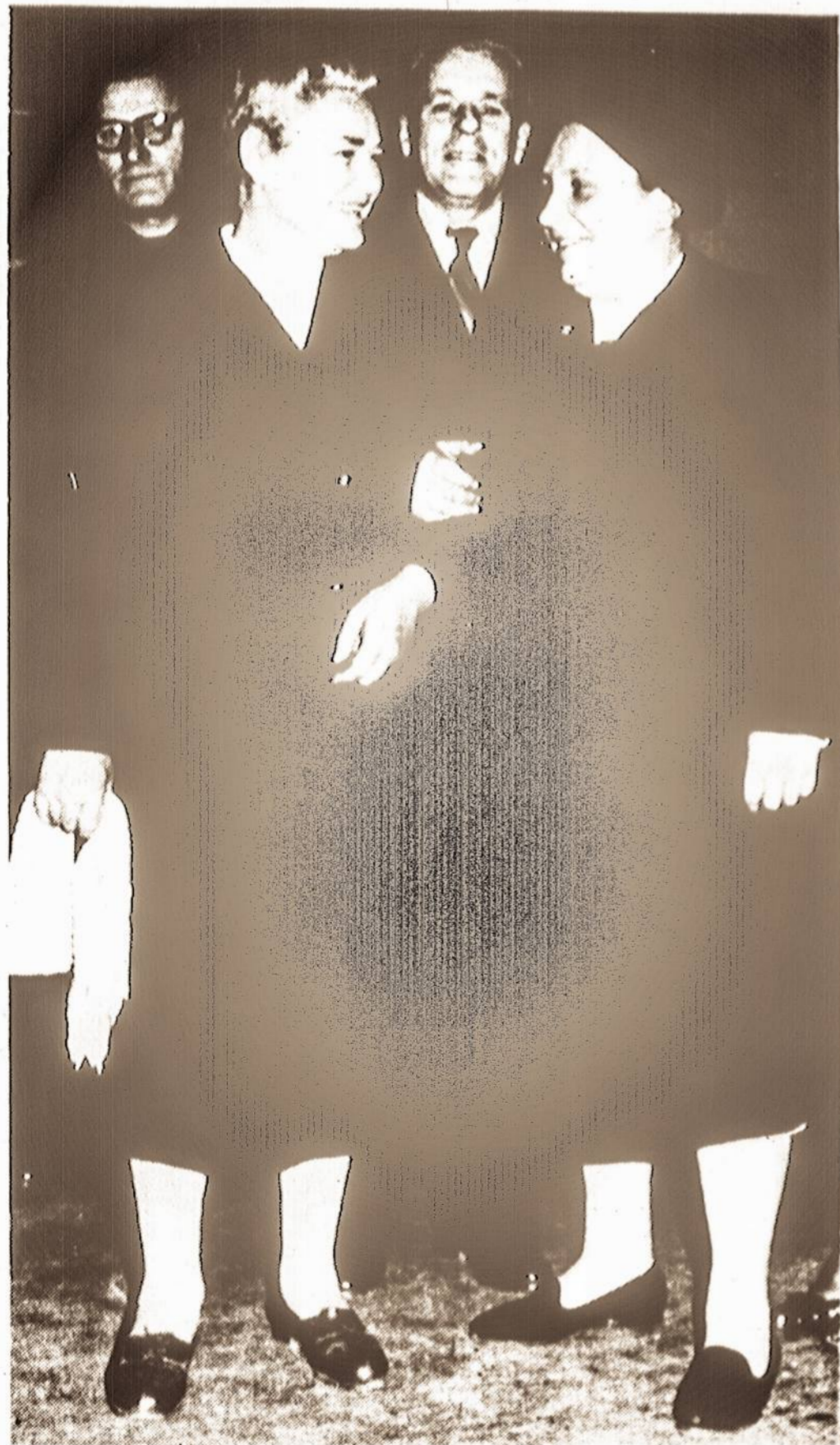
Centro salėje jinau pamatė ir mano bei Tysliavienės filmus. Žiūrėdama mudviejų su Tysliaviene vaikystės prisiminimų vietų, ji ir pati prisiminė savo Lietuvą ir savo vaikystę, nors filmuose to nebuvo.

Iš Kamajų Marija prisiminė savo dienas mokykloje ir mokytoją Antaną Starkų, kuriam vadovaujant, ji kartu su kitais mokiniais tarp 1923-26 metų ravedavo ir puošdavo Antano Strazdelio

kapą. Jisai buvo pačiame kapinių viduryje, tiesiai prieš vartus, su akmens skeveldra ir įrašu.

Prisiminė Marija ir savo Čepeliškio vienkiemį, kur gimė ir iš mažens daug sirginėjo; pradžios mokyklą, kurią susveikus per trejus metus išėjo su teise stoti į trečiąją gimnazijos klasę; prisiminė ir vakarinius kursus, kuriuos lankydavo, turėdama atlikti apie 3 km kelio vieškeliu į Svedasų pusę; pagaliau Marija prisiminė ir tai, kaip turėdavo grįžti namo apie 11 val. nakties ir kaip... bijodavo vilko.

Kaip kažin dabar viskas ten atrodo... Kada galima bus tenai apsilankyti? Ak, daug ką Marija, Pranas ir mano naujieji Argentinos lietuviai draugai prisiminė iš savo jaunystės ir iš po Tėvynės dangumi praleistų dienų, kurių vaizdą jų atmintin iš naujo prikėlė jiems parodyti mano filmai. (Bus daugiau)

Prieš atsisveikinant, Buenos Aires tarptautiniame aerouoste Marija Tumienė su Salomėja Narkėliūnaitė. Už jų matyti Ant. Kalrys ir Petras Čepulėnas

VIENYBĖ, 1964 m. vasario 5 d.

Dvi Kinijos

The New York Times, kuris savo vedamuosiuose dažnai atstovauja JAV Valstybės Departamento nuomonę, sausio 23 d. rašė:

"Pats įdomiausias dalykas artėjančiame Prancūzijos žingsnyje pripažinti komunistinę Kiniją yra pagrindas, kuriuo pasiekta susitarimo. Informuojama, jog notose, kuriomis pasikeista tarp Pekingo ir Paryžiaus, kinų komunistai nesispyrė, kad Prancūzija nutrauktų diplomatinis santykius su kinų nacionalistais Taiwane (Formozoje). Tai kažkas naujo. Ligšiol Pekingas visada atsiskaidavo užmegzti diplomatinis santykius su bet kuria vyriausybe, lygiagrečiai pripažįstant čia tautinę Kiniją.

Jei šis pakeitėjusi taktika yra tikra, tai gal galima tikėtis, jog pagaliau bus pajudėta iš akligatvio Tol. Rytuose. Faktai iš pastarosios dekadros patyrimo rodo, kad šiuo metu ir dar, turbūt, tam tikrą laiką atetyje Azijoje bus dvi Kinijos. Vienintelė realistišinė politika ir yra tą faktą pripažinti ir atitinkamai elgtis.

Tik visa bėda, kad ligi šiol abidvi Kinijos atmeta bet kokius ta prasmepasiūlymus. Kinų komunistai sako "Ne", ir tvirtina, kad Taiwanas (Formoza) yra integralinė kontinentinės Kinijos dalis, nors ir Taiwanas prieš II Pas. karą priklausė Japonijai. Nacionalistai sako "Ne", ir jie skelbia tikėjimą, jog, nepaisant komplikacijų, jiems vis tiek pavyks sugrįžti į valdžią kontinentinėje Kinijoje.

Jei Pekingas yra pasirengęs pagaliau atsisakyti savo noro jėga užimti Taiwaną ir

pripažinti jį kaip nepriklausomą valstybę, tuo atveju Pekingas padarytų svarbų žingsnį į eventualų savo vyriausybės pripažinimą Vakarų vyriausybės tarpe, neišjungiant ir mūsų pačių (JAV, Red.) ir prie eventualaus patekimo į Jungtines Tautas.

Mes negalime išduoti savo draugų Taiwanę, patardami, kad jiems būtų leista patekti po Pekingo despotizmu. Bet mes galime ir turėtume panaudoti savo įtaką jiems įtikinti, kad, nežiūrint jų pasipiktinimo Prancūzijos žygiu, Jungtinėse Tautose jiems reikala gali susiklostyti labai pražūtingai. Geriausias tam išvengti kelias būtų, jei jie gyventų Taiwane, nekrepdami dėmesio į tai, kas pripažįsta ir kas nepripažįsta kontinentinės Kinijos."

SPAUDOS SKILTYSE

Raudonieji kinai šiuo metu, atrodo, vykdo kažkokią naujoviškesnę užsienio politikos liniją, kuria ar tik negalvoja nuglostyti prarają su Maskva ir sušvelninti Indijos užpuolimo įspūdį, neskantai atsirūgusį Azijos-Afrikos tautose? Viena kryptimi siekia išvystyti draugiškus-prekybiškus santykius su Prancūzija, Anglija ir kitais pasiturinčiais Vakarų Europos kraštais, kurių verslininkai lažosi menamos pelningos kinų rinkos. Kita kryptimi kinų diplomatinė delegacija (50 asmenų) iškylauja po Afriką — ieško draugų, ir įtakos. Prekybos išvystymu bene noripagerinti ekonomiką, susmukusią, kai Maskva atsiėmė paramą ir technikus. Vystymas santykių su Vakarais yra kirtis Maskvai ir Amerikai.

INDIA AND FOREIGN REVIEW

Atviras laiškas lietuvių visuomenei

Vienybėje šių metų sausio 29 d. laidoje buvo perspausdintas iš "Nepriklausomos Lietuvos" 1964 m. sausio 15 d. numerio atviras laiškas, liečiantis 1941 m. liepos 24 d. Kaune įvykusį Gestapo (vokiečių saugumo policijos) suorganizuotą sukilimą, aprašytą Lietuvių Enciklopedijos XXIX tome, 177-179 psl.

Kadangi laiško autoriai J. Pyragius, K. Šimkus ir I. G. Taunys skelbia visiškai neteisingus ir melagingai iškreiptus faktus, bandydami savo niekingą praeitį padengti, ir daro priekaištus Lietuvių Enciklopedijos redakcijai ir a. a. pulk. J. Bobeliui, todėl aš, kaip vienas iš to sukilimo liudininkų, prašau paskelbti šį mano atvirą laišką lietuvių visuomenės žiniui, kad ji nebūtų buvusių gestapo agentų suklaidinta.

Su pagarba
Dr. K. Bobelis
Chicago, Ill., 1964.1.31

Sveikinu Lietuvių Enciklopedijos redakciją už atvirai aprašytą 1941 m. liepos mėn. 23-24 d. Kaune įvykusį sukilimą, kurį lietuvių – pasidavėlių rankomis atliko gestapas ir to rezultate buvo panaikinta lietuvių partizanų krauju atkovota, tik trumpai spėjusi sužibėti Lietuvos nepriklausomybė.

Stebėtina ir net klaidu darosi, kad buvę gestapo (vokiečių saugumo policijos) agentai – lietuvių tautos Judai – J. Pyragius, S. Kvietinskis, K. Šimkus, I. G. Taunys ir kiti išdrįsta rašyti demagoginius, neteisingus, tikrovę falsifikuojančius atvirus laiškus į lietuvišką spaudą ir net grasinti L. E. redakcijai už tai, kad ji iškėlė į viešumą tikrus istorinius faktus ir jų kaip gestapo agentų vaidmenį 1941 m. liepos mėn. įvykiuose Kaune.

Man, kaip ir dar daugeliu kitų, tebesančių gyvų to sukilimo liudininkų, dar net ir šiandien ausyse tebeskamba J. Pyragiaus agentų vardu išstarti grasinantieji žodžiai a. a. pulk. J. Bobeliui, ginančiam laikinosios Lietuvos vyriausybės interesus sukilimo naktį. J. Pyragius kalbėjo: "Mes čia veikiame gestapo vardu ir, jūs, pulkininke, greičiau pasiduokite ir eikite namo. Duodam jums penktas minutes laiko apsigalvoti, o jei ne tai gestapas viską pats viešai sutvarkys, tada jums bus blogiau."

Bet užgrūditas karys, savanoris kūrėjas, dviejų Vyties Kryžių kavallerius, nekartą savo gyvybę stasęs dėl Lietuvos Laisvės a. pulk. J. Bobelis nepabūgo tautos išdavikų žodžių, išvarė juos lauk, ir jiems

nepavyko jėga Kuno Komendantūros ir ją ginančių vyrų paimti.

Virš 20 metų tylėję buvę gestapo agentai galvoja, kad gal laikas uždildę jų nusikaltimus Lietuvai, ir dabar bando melagingai aiškintis ir dangstyti mirusių patriotų vardais. Net ir savo atvirą laišką rašo, sąmoningai klastodami praeitį ir net falsifikuodami dabartį, nes sako, kad L. E. redakcija, aprašydama 1941 m. liepos mėn. įvykius, naudoja tik iš komunistinės Lietuvos gauta medžiaga. Tai grynas melas! Tikruomoje, kiekvienas lietuvis atsivertęs L. E. XXIX tomo

179 pusl. gali pamatyti, kad, aprašant 1941 m. sukilimą yra pernaudotas net 21 veikalas ir iš kur jie yra.

Pabaigti šį laišką noriu citata, paimta iš gen. St. Raštikio knygos "Kovose dėl Lietuvos" (II tomas, psl. 301-302): "Tai buvo paties gestapo, bet, deja, kai kurių lietuvių rankomis paruoštas dokumentas, nukreiptas prieš pačią Lietuvos Valstybę. Ir pagaliau vokiečių gestapas, vėl kai kurių pačių voldemarininkų padedamas, naktį iš liepos 23 į 24 d. suorganizavo net atvirą sukilimą prieš Lietuvos Vyriausybę."

DR. K. BOBELIS

DAUGIAU APIE ČIA GIMUSIUS...

Atkelta iš 5 psl.

dėmimo jaunimo stebėtojai. Paskutiniams stalininkams pas Abromą nusikėlus, gal galima viltis Sovietijoje stambly, labiau Vakarop ir demokratijop palinkusių atmainų?

Čekoslovakija plačiau pravėrė užsienio turistams duris. Austrijos socialistų organas, Arbeiter Zeitung todėl pasiklausė: Ar verta lankyti komunistų diktatūros valdomą kašmyną? Darbo klasei gal naudingiau būtų pravertas duris boikotuoti? Atsako: Esamose sąlygose klausimą atsakyti neigiamai negalima. Boikotas nebūtų prasmingas, jei būtų galima įvykdyti visiška santykių nutraukimą ir tuo būdu kalbama krašto vyriausybę nuverst. Kiek tai liečia komunistines Europos valstybes, šitokių galimybių šiuo momentu nėra. Todėl tenka patarti atvirksčiai: išnaudokime santykius su vietos gyventojais kuo plačiausiai ir šitaip jiems padėkime diktatūrą pagrauzti."

Mūsų milijoninio fondo sumanytojai, pasirodo, ne pirmieji, kurie sugalvojo pinigais lietuvių palaikyti. Vienybė 1914 m. rašė: Kalnietų šeimai sumanė sukelti švietimo reikalams šimtą tūkstančių rublių, sutelkiant tūkstantį pažadų sumokėti iki 1 d. sausio, 1915 m. po tūkstantį rublių bile Lietuvos švietimo draugijai; Saulė, Žiburui ar Rytiui. Tikslu Amerikon atvyko 5 d. liepos kun. Gustaitis."

Draugas skelbia, kad okupantas Lietuvoje 1944-1963 m. laikotarpy uždaręs 151 bažnyčią ir 265 koplyčias. Propaganda būtų be galo tikslu paskelbti (jei tikslų žinių turima), kada ir kuriose vietose kas uždaryta. Susidarytų puikus, neįveikiamas argumentas įrodyti Maskvos skelbiamos "tikybės laisvės" nebuvimą Lietuvoje!

Amerikoje veikiantis Šaunlių sąjunga planuoja išleisti organizacijos istoriją ir Putvio biografiją.

STEBĖTOJAS

Komunizmas kinta

S. m. sausio 23 d. Draugo vedamajame Al. B. (Aloyzas Baronas?) išsijuosęs įrodinėja, kad komunizmas nesikeičia, kad daug lietuvių, pasitikėję jo kintamumu, nebėgo į vakarus; mat, jie "pasidavė jo kintamumo narkozui."

Viaų pirma komunizmas nėra nei fizikos nei chemijos reiškinys, bet politinė bei socialinė doktrina, o tokios doktrinos kinta.

Kas tiklį jo nekintamumą, pastovumą, tas jas absoliutina bei dievina; neatrodo, kad marjonų leidžiamam dienraščiui tikty Markso doktrina laikyti lyg ir kokios piktos dlevybės valtos reiškinys, kai komunizmas yra vienas senų žmonijos socialinės lygybės ilgesio reiškinys.

Jei Al. B. būtų paskaltęs komunizmo istoriją, bent iš enciklopedijos, tai būtų pastebėjęs, kad komunizmas nėra nekintamas.

Jei pažvelgsime į rusišką bei leninistišką komunizmą, tai rasime jo trumpoje istorijoje kelias fazes: 1) nuo Spalio revoliucijos iki 1930-35 metų, 2) nuo 1930-35 m. lig Stalino mirties, 3) nuo Stalino mirties iki Chruščevo mirties ar jo laisvo ar priverstinio pasitraukimo iš vyriausybės vado pareigų.

Po Chruščevo ateis nauja fazė, ir ši nebus Stalino režimo kopija.

Savo laikų Draugas entuziastiškai pasitiko Barboros Armonienės knygą "Leave Your Tears in Moscow" ir rašė apie ją taip, lyg nuo tos knygos pareitų pasaulinės istorijos posūkis į antikomunizmą ir Lietuvos išvadavimą, o Armonienės knygos antroje pusėje kaip tik rodoma ir aiškiai rodoma, kaip komunizmas Sovietų Sąjungoje keltėsi po Stalino mirties, ir keltėsi į geresnę pusę, nors ir ne visais atžvilgiais, pvz., kunigal religinę priešpaudą

1963 m. jautė stipresnę negu prie Stalino. Taigi ir religinė priešpaudų nėra nekintamumo, pastovumo.

Kitais atžvilgiais prie Chruščevo sovietinis režimas sufliberalėjo; sulig Stalino mirtimi pasibaigė sadistiškas teroras; susistekimas tarp sovietinio ir demokratinio pasaulio – laiškas, telegramomis ir stuntiniais-pasidarė gan laisvas. Taip pat ir turistinės kelionės; net ir giminių atsiėmimas iš Sovietų Sąjungos nesudaro ypatingo stebuklo. Jei prie Stalino "geležinės uždangos" požymis tiko, tai prie Chruščevo jis yra jau archaiškias.

Žurnalistas Lee Hills nebuvo pasidavęs komunizmo "narkozui", bet po savo ilgus kelionės po Sovietų Sąjungą grįžęs į Detroitą 1963 m. paskelbė savo asmenišką fotonuotraukomis iliustruotą pranešimą "Russia Today".

Jo nuotraukos, bent iš miestų, nerodo skurdo, nors brošiūros turinyje statistiniais duomenimis autorius parodo, kad, palyginus su JAV, Sovietų Rusijos žmonės yra neturtingi, bet ne tokie neturtingi, kaip juos Dan Kuraitis aprašo, o Draugas jo aprašymą dar pastiprina ir savo skaitytėjams pateikia fantastišką skurdo vaizdą. Bet toks vaizdas ne labai ir ne visiems limpa prie širdies. Itikimesni yra Lee Hills'o pranešimas ir S. Narkėliūnaitės reportažas.

J. Go.

Londone išėjusiame veikalė "A Glossary of Cornish Sea-Words" lietuvių dėmesį patraukia Cornwallio žvejų vartojamas žodis "zawn", reiškiąs plyšį pajūrio uoloje. Primeną "žiaunas" – plyšį, pro kurį žuvys kvėpuoja. Ar turi santykio Anglijos Cornwallio žvejų "zawn" su mūsų "žiaunomis"?

Amerikos dviejų partijų sistema

Vienu dažnai statomų kity kraštų žmonių klausimų yra apie Amerikos politinę sistemą. Daugelis mūsų gauna laiškus iš draugų ir giminių užsienyje su panašiais klausimais. "Kodėl", jie klausia, "yra tik dvi veikiančios politinės partijos JAV?" Ar mes galim jiems rasti patenkinamą atsakymą savo laiškuose iš Amerikos?

Kas labiausiai jiems rūpi yra tai, kad tokiam didei liame ir įvairiame krašte kaip JAV yra neįmanoma tik dviem politinėm partijom atstovauti visų nuomonių skirtumus, ypač, kai abi partijos gana gerai sutaria pagrindines politikos klausimus. Užsieniečiai gana teisingai nurodo, kad yra daug amerikiečių, nesutinkančių su pagrindine bet kurios partijos, demokratų ar respublikonų, politika. Tai kodėl gi nesusiformuoja kitos partijos atstovauti šių nesutinkančių nuomones?

Faktinal mes visada turėjome mažumos partijų šilame krašte, atstovaujančių specialius ūkininkų ir darbininkų interesus; dešiniąsias respublikonų partijas ir kairiāsias demokratų partijas. Tačiau tokios partijos arba išnyko arba dabar yra labai nežymios. Tai, kas atsitinka su žmonėmis, kurie nori, kad tam tikri dalykai būtų atlikti, prieš kuriuos elna abi didžiosios partijos? Kaip gali šie žmonės įvykdyti savo interesus atstovavimą?

Kalbant istoriškai, jeigu nepatenkinti amerikiečiai nori, kad kas nors būtų padaryta, jie tai gali įvykdyti per trečią partiją. Taip buvo pradėta dabartinė respublikonų partija, kai ji sujungė kelias paskiras grupes šiame krašte 1850 m. dešimtmetyje. Naujoji partija pritraukė atskilusius nuo senų politinių partijų, nuo ūkininkų-darbininkų grupių į prieš-vergijines grupes.

Pirmas respublikonų prezidentas kandidatas John C. Fremont rinkimus pralaimėjo, bet antras kandidatas Abraham Lincoln laimėjo. Taip iškilo nauja partija, individų ir grupių partija, siekianti kitokios politikos ir programos iš demokratų partijos, prieš kurią ji laimėjo.

Tokia padėtis nėra tačiau dažna. Trečios partijos retai ilgai išsilaiko. Pavyzdžiui, buvo populistų ir kitos ūkininkų partijos antro-

je 19-to šimtmečio pusėje. Jos senai išnyko iš politinės arenos. Yra dar socialistai, bet socialistų partija šiandien turi tik apie 5,000 narių. Mūsų mažumos partijos išnyko ar sumažėjo, kai didžiosios partijos perėmė didelę dalį to, ką ūkininės partijos ir socialistai stūlė.

Šis istorinis faktas iškėlia pagrindinę priežastį, kodėl dvi didžiosios partijos gali patenkinti beveik visus amerikiečių nuomonių niuansus. Tai yra dėl to, kad nė viena iš šių partijų nėra nepalaužiama ar nepasiduodanti. Abi partijos juda su praeinančiu laiku ir keičia savo idėjas, kai tokio pakaitimo reikia. Jeigu pasireiškia iš Amerikos žmonių pusės didėjantis noras naujų valdžios pakaitimų, viena ar abi partijos anksčiau ar vėliau juos priims.

Galima turėtume paminti ir laisvę ty, kurie nesutinka su didžiųjų partijų politika. Taigi, jei yra galima padaryti iš viso to, kas pasakyta, išvadą, atrodytų, kad dviejų partijų sistema amerikiečiams yra patenkinama. Ši sistema gali atstovauti įvairias nuomones ir tuo pačiu metu išvengti betvarkės ir stagnacijos, kylančios iš kelių partijų sistemos.

Winter Garden Tavern Inc.

Vyta. Beleckas, sav.

1883 Madison Street
Brooklyn 27, N. Y.

(Ridgewood)

Telefonas: EVergreen 2-6440

Salė vestuvėms ir kitokioms pramogoms. Geriausias lietuviškas maistas prieinamomis kainomis.

POLAIDOTUVINIAI PIETŪS

Haven Realty

JUOZO ANDRIUŠIO APDRAUDOS ĮSTAIGA

Patarnauja perkant ir parduodant namus, įvairiuose apdraudimo reikaluose, užpildant (Income) taksus.

J. ANDRIUŠIO TRAVEL BUREAU

Parduoda bilietus visomis susiekiamomis priemonėmis į visas pasaulio vietas. Money Orders.

87-09 JAMAICA AVENUE WOODHAVEN 21, N.Y.
Tel. VI 7-4477 Atdara kasdien - 9 v. r. Iki 9 v.v.

Sportinės nuotrūpos

EDVARDAS ŠULAITIS

Naujai "iškepta" knygelė "Soccer Annual 1963-1964" duoda nepraprastai daug žinių apie visame pasaulyje populiarų futbolo veiklą J. A. Valstybėse. 144 puslapis turinčiame leidinyje (redaktorius Bill Graham) yra sukaupia visi šiame krašte praėjusių metų laikotarpyje vykę pasireiškimai futbole, o taip pat J. A. Valstybių futbolininkų pasirodymai užsienyje.

Daug vietos skirsta tarptautinės Futbolo Lygos žaidimams (nemaža nuotraukų), plačiai atžymėta Philadelphiajos ukrainių komanda American Soccer League čempionas ir U. S. "open" taurės laimėtojas — neoficialus Amerikos meistris.

Daugelyje vietų užtinkami ir lietuviai, nors jų futbolo klubų čia užtinkame tik 2: New Yorko ir Chicago (beje, jų daugiau, atrodo, Amerikoje ir nėra).

Kiek daugiau minimi chigagiečiai: jų vardus randame 1962-63 m. Amerikos abiejų taurių dalyvių sąrašė, vietinių lauko ir salės futbolo lygų lentelėse. Chicago lietuvų klubas minimas ir kaip vienas iš Tarpt. Futbolo Lygos rungtynių Chicagoje rengėjų.

Šį leidinį išleido United States Soccer Football Association, įsigyti galima, rašant Box 56, Bay Ridge Station, Brooklyn, N. Y., 11220. Kaina \$1.25 ir persiuntimo išlaidos.

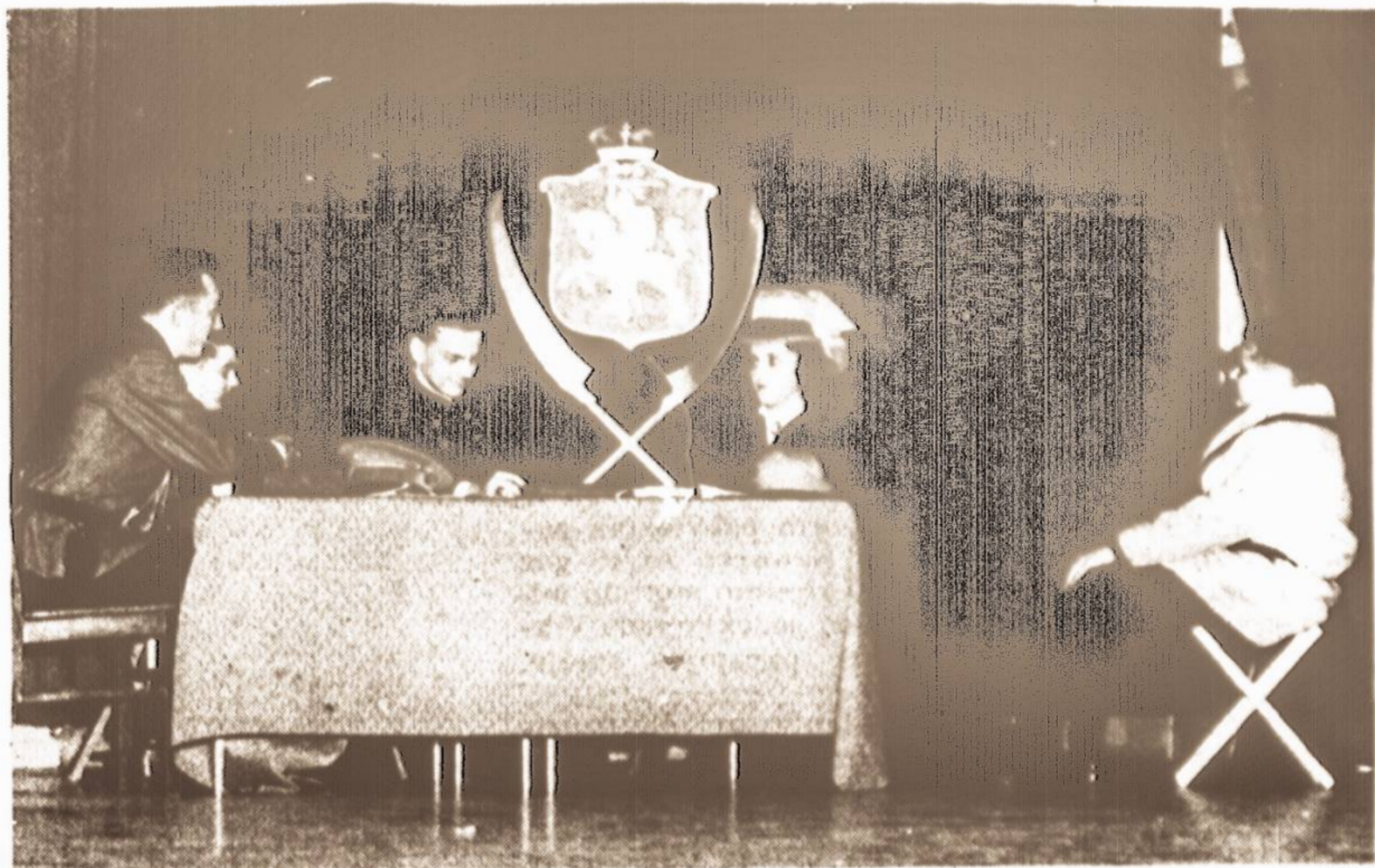
* KAUNO sporto halėje pirmą kartą Lietuvos sporto istorijoje vyksta salės futbolo varžybos. Čia dalyvauja 8 komandos, suskirstytos į 2 grupes. Grupių nugalėtojai susitiks baigmėje kartu su Vilniaus Žalgirio ir Klaipėdos Granito meistrų ko-

mandomis dėl taurės. Panašiai, kaip Chicagos salės varžybose, komandose žaidžia 7 žaidėjai (vietoje 11 lauko futbole). Susitimai tęsis du kėlinius po 30 minučių.

* HASTINGSO tarptautiniai šachmatų turnyrai Anglijoje yra vieni iš seniausių pasaulyje. Pirmasis šio vardo turnyras įvyko 1895 m. ir jį laimėjo jaunas amerikietis H. Pillsbury. Šiuose beveik 70 metų senumo Hastingso turnyruose yra žaidusios beveik visi pasaulio šachmatų galiūnai. Vėliausiame Hastingso turnyre pirmąją vietą iškovojo buvęs pasaulio čempionas M. Talis iš Rygos, nepralaimėdamas nė vienos partijos (4 lygiosios, 5 laimėjimai). Taip pat šalia didmeistery turnyro vykusiam meistrerių varžybose kitas sovietų atstovas (geriau pasakius atstovė) N. Gaprindašvili (pasaulio moterų čempionė) pasidalino I — II vietas. Jos toks pasirodymas įrodė, kad ir moterys gali prilygti vyrams bent kai kuriose sporto šakose.

* RICHARD BUTKUS, chigagietis lietuvų kilmės sportininkas, žaidžiantis už Illinois un-to amerikoniška futbolo komandą, pateko į geriausiųjų Amerikoje futbolininkų tarpą — All-Star rinktinę. Jo komanda per Naujus Metus žaidė Rose Bowl varžybose Kalifornijoje, kur išėjo laimėtoja. Butkus buvo vienas iš rungtynių "žvaigždžių."

* LEONIDAS ŠTEINAS, didmeistris iš Lvovo, tapo Sov. Sąjungos šachmatų čempionu. Antrą vietą užėmė B. Spaskis, III — R. Cholmovas

1863 m. sukilimo minėjime Cleveland, Ohio, kurį surengė Lietuviams Budžiams Remti valdyba, buvo pastatytas vaizdelis iš sukilimo laikotarpio. Nuotraukoje scena iš sukilėlių štabo. (iš k. į d.) A. Rutkauskas - štabo viršininkas, J. Laskauskas, A. Nakelis - štabo narys, Antonaitis, M. Pautienis - Z. Šierakauskas, vyr. lietuvių sukilėlių vadas, D. Tamulionytė - T. Narbutaitė ryšininkė ir L. Balys - Povilas Vivulskis, dalgininkų vadas. Ant sienos sukilėlių ženklas.

PAMINĖJO 1863 METŲ SUKILIMĄ

Lietuviams Budžiams Remti Valdyba suruošė pobūvį, kuriame buvo paminėta 1863 metų sukilimo sukaktis 3 dalių vaidinimu. Vaidinimą atliko lietuviai budžiai. Vaidinimais, kuriuos lietuviai budžiai kasmet atlieka, siekiama, kad jaunimas pramoktų ir pagilintu lietuvių kalbą. Šia proga taip pat ir vyresni turėjo progos pamatyti 63 metų sukilimo momentų, kaip lietuvių tauta sukilo, priešinosi ir norėjo atsikratyti Carų Aleksandrų II.

Vaidinime buvo matyti, kaip lietuvių tauta, pradedant Z. Šierakausku, vyriausiu Lietuvos sukilėlių vadu, ir baigiant vyžuotu dalgininku, stojo į kovą su šimteriopai galingesniu priešu ir tragiškai žuvo. Sukilėliai fizine kovą pralaimėjo, bet kovos dvasia nežuvo, nes pastangos atgauti Lietuvai laisvę sustiprėjo. Trečiame veiksmė: liūdnas galas. Scenoje pasirodo žiauriojo General Gubernatoriaus Muravjovo figūra, su caro meto uniforma. Tai įsiai davė šaudyti,

karti ir tremti nekaltus lietuvius į pražučiai ir mirčiai.

Vardinimas paliko didelį įspūdį. Vaidinimą sukūrė, pastatė, dekoravo ir kostiumus parengė dail. K. Žilinskas. Jam talkino jo žmona dr. M. Žilinskiene. Scenoje talkino S. Pečkus, garsus tvarkė J. Kalvaitis.

Vaidino: M. Pautienis, T. Idzelyte, A. Paškonis, A. Rutkauskas, Nakelis, L. Ba-

lys, D. Tamulionytė, A. Kalvaitis, B. Rutkauskas, S. Alšėnaitė, G. Balasvečius, J. Stankevičius ir Šarkauskas.

Skaitytojai: A. Rutkauskas, D. Tamulionytė, J. Stankevičius ir V. Šarkauskas.

Skaitytojams primenama, kad jau laikas atnaujinti prenumeratą 1964 metams.

RAY'S LIQUOR STORE

JUOZAS IR IZABELE MISUNAI

(vairiausios rūšies amerikoniški ir importuoti gėrimai. Didžiausias degtinės ir vyno pasirinkimas.)

103-55 LEFFERTS BLVD. RICHMOND HILL, N. Y.
Telefonas: Virginia 3-3544

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI!

JUOZAS KAVALIAUSKAS

LICENSED PENNA AND NEW JERSEY

1601 S. SECOND STREET PHILADELPHIA, PA.
Telefonas: DEwey 4-5136

CHARLES J. ROMAN

(RAMANAUSKAS)

1113 MT. VERNON STREET PHILADELPHIA, PA.
Telefonas: POplar 5-4110

STEPHEN AROMISKIS

(ARMAKASKAS)

423 METROPOLITAN AVENUE BROOKLYN 11, N. Y.
KOPLYCIA LAIDOTUVEMS Tel. EVergreen 7-4335

M. P. BALLAS FUNERAL HOME

ALB. BALTRUNAS-BALTON

660 GRAND STREET BROOKLYN, N. Y.
NOTARY PUBLIC Tel. STagg 2-5043

VISI ŠIE LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI ĮSNUOMOJA AUTOMOBILIUS (VAIRIEMS REIKALAMS)

JUOZO GARŠVOS LAIDOJIMO ISTAIGA

231 Bedford Ave., Brooklyn 11, N. Y.
EVergreen 8-9770

Joseph J. Garszva Anita R. Garszva
Joseph J. Garszva, Jr. John A. Pauley
LICENSED MORTICIANS

Park Florist

Gėlės pristatomos į bet kurias pasaulio vietas.

MATTHEW MAZEIKA
Savininkas

80-15 JAMAICA AVE. WOODHAVEN 21, N. Y.
Telefonas: Virginia 9-3112

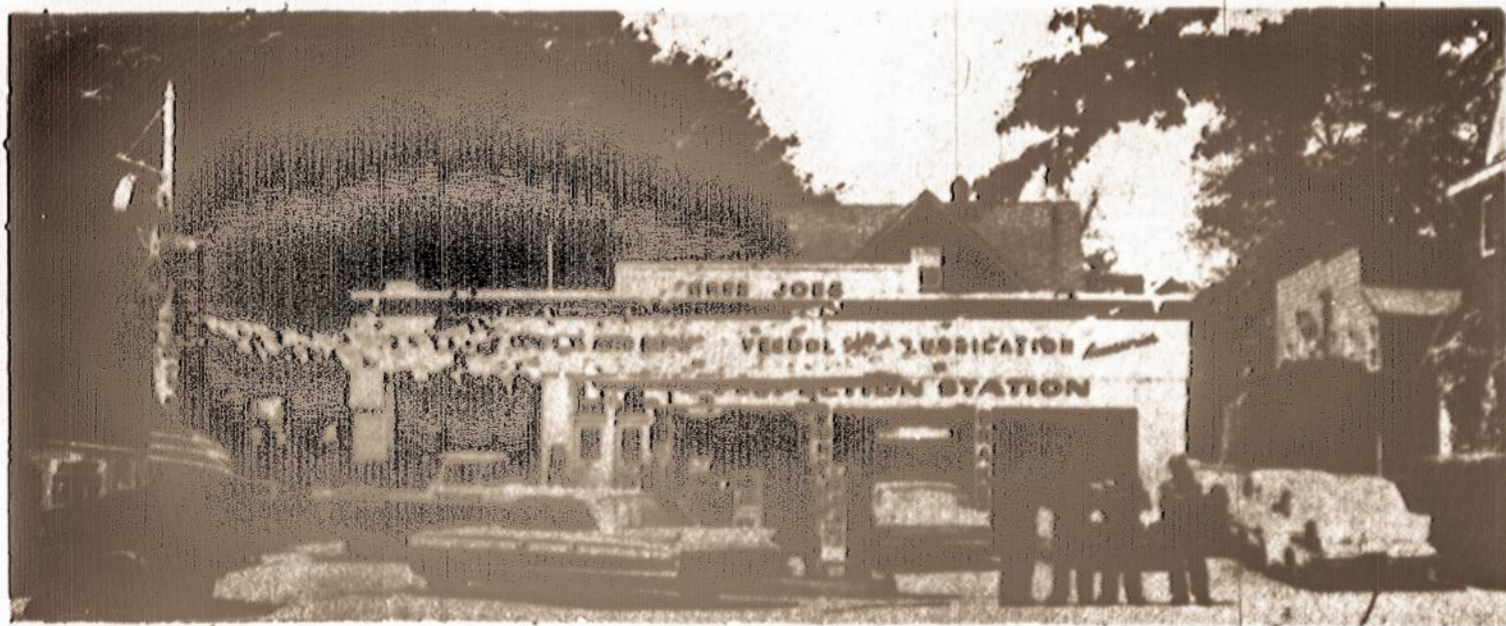
ROBERT F. NARK

Apraudos AUTO Specialistas
Any car - Any age driver
ALL FORMS OF INSURANCE

26 COURT ST. BROOKLYN, N. Y.
Tel. MAin 4-6400 VA 5-0783

DISCOUNTS TO QUALIFIED APPLICANTS
Mutual Insurance Insure your tomorrow today!

THREE JOES SERVICE STATION, Inc.

85-42 Woodhaven Boulevard Woodhaven, N. Y.

Telefonas: Virginia 6-9683

VIENYBĖ

* A. STANIŠAUSKAS iš Bridgeport, Conn. praneša, kad vietos ALTO skyrius savo susirinkime nutarė atšaukti V. Vaitiekūną, kaip kalbėtoją, nes Vasario 16 minėjime norima pamatyti V. Tysliavienės filmą "Žiema Lietuvoje" ir išgirsti ištraukas iš V. Klovos "Pilėnų" operos. Lietuvos nepriklausomybės minėjimo proga V. Tysliavienė kviečiama pasakyti ir kalbą. Kartu su Tysliaviene į Bridgeportą vyks Marija Diržienė ir jos Motina, kuri prie keleto atvyko iš Lietuvos.

* STASYS JAKŠTAS, brooklynietis, yra pakviestas pagrindiniu paskaitininku kovo 15 d. Newarko ALTS-gos skyriaus rengiamame Donelaičio 250 gimimo metinių minėjime. Ištraukų iš Donelaičio kūrybos padeklamuos Viktoras Jokūbaitis. Minėjimas vyks parapijos salėje.

* P. A. SMALĖNO rašinys "Kas Lietuvą prikėlė nepriklausomybei" perlemtame Vienybės nr. (5) turėjo baigtis šia fraze: "Tas nevertas laisvės, kas negina jos".

* NEW YORKO LIETUVIŲ TARYBA rengia Vasario 16 minėjimą, kuris įvyks vasario 16 d. 4 val. popiet Webster Hall. Kalbės užsienio reikalų sekretoriaus pavaduotojas Mennen Williams, buvęs Michigano gubernatorius, nuoširdus lietuvių draugas. Be to, kalbės pulk. dr. Balys Matulionis. Meniniję programos dalyje dalyvaus Prudencija Bičkienė iš Čikagos, akompanuojant pianistė Ald. Kepalaitė, Operetės choras diriguojamas muz. M. Cibo, ir New Yorko tautinių šokių grupė, vadovaujama J. Matulaitienės.

* JULIUS PAKNIS, Schuyler Savings and Loan Association (Kearny, N. J.) šlomis dienomis buvo išrinktas New Jersey Hudson County Savings and Loan League direktoriumi. J. Paknis nuotraukoje matomas su žmona Anele, su kuria vasario 6 d. išvyko žiemos poilsiui į Floridą.

* VIENYBĖS 78 M. SUKAKTIES pobūvis turėjęs įvykti laikraščio patalpose ši šeštadienį, vasario 8 d., dėl kaimyno Stepono Karvelio mirties atidedamas vėlesniam laikui. Diena bus pranešta vėliau.

STEPONUI KARVELIUI MIRUS,

jo žmonai Alice ir giminėms

gilia užuojautą reiškia

BRONĖ IR PRANAS SPŪDŽIAI

A. S. Trečiokas su žmona leva (dešinėje), F. Lazdyniene-Globich iš Harrison, N. J. ir Amelia Sinušienė jos rezidencijoje Brooklyne, pasiruošę vykti į ALTS-gos Richmond Hill skyriaus užgavenių balių "Show Boat" restorane praėjusią šeštadienį. Balius buvęs sėkmingas.

New Yorko mēras Robert F. Wagner kalba demokratu \$100 baliuje, kuriame dalyvavo 3,200 žmonių sausio 28 d. Americana viešbutyje New Yorke.

S. Narkėliūnaitės nuotrauka

TAUTOS FONDAS KREIPIASI

Lietuviai,

Mūsų brangioji tėvynė Lietuva šventai tebetiki, kad laisvasis pasaulis, jausdamas pavojų savo laisvei, padės mums kovoje prieš pavergėją, iki atgausime laisvę ir nepriklausomybę.

Laisvajame pasaulyje esantiems lietuviams kovoje prieš pavergėją vadovauja Vyriausias Lietuvos išlaisvinimo Komitetas (VLIKas). Jo uždaviniai yra nepaprastai sunkūs ir komplikuoti.

Efektiniai kovai už laisvę vesti yra reikalingi ir pinigai, kurių nė cento iš svetimųjų negauname. Tad turime patys iš savo sunkaus uždarbio dalį atiduoti, kad laisvinimo darbai ne kiek nesušilpnėtų. Didžioji dalis lėšų eina šloms kovos priemonėms vesti:

a. Radijui, VLIKas naudoja žinių perdavimui į pavergtą tėvynę lietuviškai Romos, Madrido ir Vatikano radijonus. Okupantas nepaprastai bijo tiesos žodžio iš laisvojo pasaulio ir įvairiausiais būdais prieš siuntimą kovoja. Tačiau nei grasinimai, nei baismės nuo slapto žinių klausymo neatbaldo. Mes turime dar

labiau stiprinti ryšius su pavergtąja tėvynė oro bangomis, kas kelia ten lietuviško dvasią ir duoda daugiau vilčių.

b. ELTOS Biuleteniams, VLIKas informacijai leidžia biuletenius lietuvių, vokiečių, anglų, italų ir ispanų kalbomis. Tie biuletiniai yra siunčiami draugingų kraštų politikams, žurnalistams, visuomeninkams, mokslininkams, spaudai ir kt. Tie biuletiniai yra svarbūs, labai vertinami ir daug padeda laisvinimo kovai.

Tautos Fondas yra VLIKO padalinys. Jis rūpinasi lėšų telkimu, kad kova už tėvynės laisvę būtų ne tik tęsiama, bet ir suaktyvinta. Todėl ir šiais metais Tautos Fondas laukia Jūsų aukos, kuri yra nepaprastai reikalinga. Jūsų auka pa-

lengvins kovą ir sustiprins tėvynėi Lietuvai kelią į laisvės rytą.

Savo auką malonėkite siųsti Tautos Fondo Atstovybėms ar įgaliotiniams. JAV savo auką, Vasario 16-sios proga, siųskite ALTui per jo skyrius, kadangi ALTas pinigais remia VLIKO veiklą. Gi visuose kituose kraštuose malonėkite piniginę auką siųsti Tautos Fondo Atstovybėms. Norintieji savo auką įteikti betarpiškai Tautos Fondui prašomi siųsti šiuo adresu: LITHUANIAN NATIONAL FUND, 64-14 56th Road, Maspeth, New York 11378.

TAUTOS FONDO VALDYBA

New York
1964 m. sausio mėn.

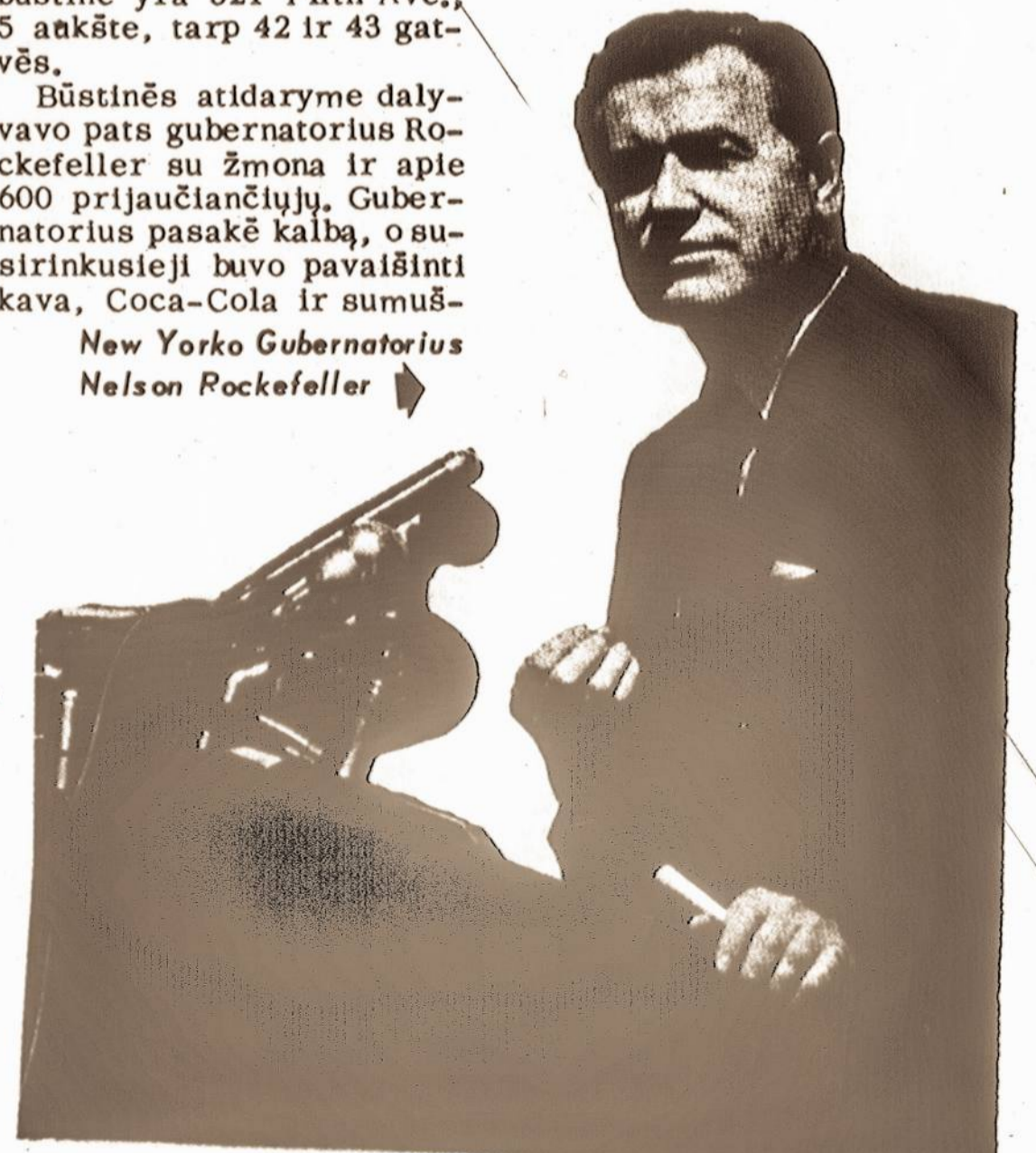
Prasidėjo "Rockefeller for President" kampanija

Vasario 5 d. New Yorke įvyko respublikonų kandidato į prezidentus - New Yorko gubernatoriaus Nelson Rockefellerio kampanijos būstinės atidarymas. Tai būstinė yra 521 Fifth Ave., 5 aukšte, tarp 42 ir 43 gatvės.

Būstinės atidaryme dalyvavo pats gubernatorius Rockefeller su žmona ir apie 600 prijauciančiųjų. Gubernatorius pasakė kalbą, o susirinkusieji buvo pavalšinti kava, Coca-Cola ir sumuš-

New Yorko Gubernatorius Nelson Rockefeller

tiniais bei apdovanoti rinkimne medžiaga, pieštukai, sagomis ir linuotėmis su "Rockefeller for President" įrašais.

VIENYBĖ, 1964 m. vasario 5 d.